

Ka Meupiya ne Panugtulen Sumale ki Markus

Igpewun-a

Ka migsulat te seini ne baseen, sabeka ne Hudiyu ne egngaranan ki Markus ne anak ni Mariya (Me Himu 12:12) ne matig-Hirusalim. Kasuluhan te seeye se migbebasbas te Bibliya, migkahi te sikandin din ded si Huwan Markus, ka suled ni Birnabi (Kulusas 4:10) ne migduma engki Pablu te an-anayan ne peggipanew ran eyew te pegwali te Meupiya ne Panugtulen (Me Himu 12:25; 13:13). Nakanengneng ki degma ne si Markus, duma ni apustul Pidru (1 Pidru 5:13), wey masulug degma ka migkahi ne si Pidru ka nakapanulu ki Markus ke nekey ka innimu wey impanulu te Magbebaye ne si Hisus.

Insulat ni Markus ka seini ne baseen para te kene ne me Hudiyu, labew en iya te seeye se migpuun te Ruma. Purisu deisek de ka insulat din meytenged te impanagne diye te tapey ne kasabutan ne indakel mule enni Matiyu wey Lukas te migsulat. Inluwas din degma ka duma ne me lalag wey me batasan te me Hudiyu su eyew egkasabut te kene ne me Hudiyu.

Ka seini se Meupiya ne Panugtulen ne insulat ni Markus, migpanengneng ne si Hisus ka migpa-makey te Manama wey te keet-etawan, wey ingngaranan din ka kandin mismu ne pegkeetew te Anak te Etew. Ka pantek ne birsikulu kayi

egkakita te 10:45: “Su minsan ka Anak te Eteu ware miggendini eyew egpamakayen, ke kene, eyew egpamakey wey egpeyimatey eyew te pe-plekat te masalig ne me etew puun te me sale dan.” Egkeupian si Markus ne ka egbasa te seini ne baseen egpakasabut ne si Hisus layun miggimu te meupiya, purisu iyan din impasabut ay-ayari ka innimu ni Hisus du te impanulu din. Impamalehetan din ka geem wey katenged ni Hisus pinaahi te pegpangguhud te me kein-inuwan ne innimu rin, ka pegpamawi din te migmanderalu, wey pegpangalew rin te me busew.

Ka katammanan ne baseen (16:9-20) ware diye te malehet ne migpuunan su intimul naan de. Purisu masulug ka migsuman-suman ne kene ne si Markus ka migsulat dutu.

Ka nasulat te seini ne baseen

Ka bunsuranan te Meupiya ne Panugtulen 1:1-

13

Ka himu ni Hisus diye te Galiliya 1:14–9:50

Puun te Galiliya peendiye te Hirusalim 10:1-52

Ka katammanan ne simana diye te Hirusalim

11:1–15:47

Ka pegkeuyag ni Hisus 16:1-20

Ka pegwali ni Huwan ne Talagbewutismu

(Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-18; Huw. 1:19-28)

¹ Seini ka Meupiya ne Panugtulen meytenged ki Hisu Kristu ne anak te Manama, ne migbunsud

² sumale te impasulat te Manama ki prupita Isayas,

“Igpewun-a ku keykew ka suluhuanen ku

ne iyan eg-andam te egbayaan nu.

³ Due egpanguleyi diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan ne egkahi:

‘Andama niyu ka dalan te Magbebaye.

Tul-ira niyu ka egbayaan din!’ ”

⁴ Ne natuman sika te pegginguma ni Huwan diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan ne migpamewutismu wey migwali ne migkahi, “Inniyuhi niyu ka me sale niyu wey pabewutismu kew eyew egpasayluwen te Manama ka me sale niyu.”

⁵ Ne nangendiye te kandin ka masulug ne me etew puun te Hirusalim wey ka me etew puun diye te langun ne lungsud te prubinsya te Hudiya. Ne nekegsendit e sikandan wey impangguhud dan e ka me sale dan, wey imbewutismuwan e sikandan ni Huwan diye te weyig ne Hurdan.

⁶ Ne ka kumbale ni Huwan, innimu ligkat te bulbul te kamilyu wey ka sinturun din innimu ligkat te laplap te ayam. Ne talangas de wey teneb ka egkeenen din.

⁷ Ne migwali sikandin ne miggenendue, “Due egpakasinundul keddi ne subla pad ne maresen keddiey. Ne kena a ne likes ne eg-usengul ka eggekad te hiket te sandal din.

⁸ Egbewutismu a kaniyu te weyig, piru sikandin ka egbewutismu kaniyu te Panisingan te Manama.”

*Ka pegbewutismu wey ka pegtintal ki Hisus
(Mat. 3:13-4:11; Luk. 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Te seeye ne timpu, miggendiye te ki Huwan si Hisus ne diye egpuun te Nasarit ne sakup te prubinsya te Galiliya. Ne dutu imbewutismuwan e sikandin ni Huwan diye te weyig ne Hurdan.

¹⁰ Te peggakap e ni Hisus, sahuhone ne nakita rin ka langit ne nalukatan wey miglene ka Panisingan te Manama diye te kandin ne egpekeiling te seleppati.

¹¹ Ne due laheng ne egpuun diye te langit ne migkahi, “Sikeykew ka pinalangge ku ne Anak. Amana a nahale keykew.”

¹² Ne due-rue ne impeendiye sikandin te Panisingan te mammara ne inged ne kene egkeugpaan.

¹³ Ne diye sikandin tintala ni Meibulan seled te hep-at ne pulu (40) ne aldew. Due degma me mabbulut ne mahintalunan diye piru intanggu sikandin te me panalihan te Manama.

Ka peg-umew ni Hisus te an-anayan ne me hiba-teen din

(Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Te naprisu e si Huwan, miggendiye si Hisus te Galiliya ne migwali te Meupiya ne Panugtulen ne egpuun te Manama.

¹⁵ Migkahi sikandin, “Miggingume e ka timpu ne intagne dengan. Mahaan e ka Peghari te Manama. Inniyuhi niyu ka me sale niyu wey palintutuu kew te Meupiya ne Panugtulen!”

¹⁶ Te peglihad ni Hisus diye te ilis te Lanew te Galiliya, nakita rin si Simun wey ka suled din ne

---

1:11 Hin 22:2; Sal 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mar 9:7; Luk 3:22.

1:15 Mat 3:2.

si Andris ne migpamiyale, su mangngengalap ma sikandan.

¹⁷ Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Ikul kew keddiey wey eggimuwen ku sikaniyu ne mangngengalap te me etew.”

¹⁸ Ne due-rue ne mig-engkeran dan ka me biyale dan wey mig-ikul e kandin.

¹⁹ Te pegpabulus ni Hisus diye te kewun-aan, nakita rin si Santiyagu wey ka suled din ne si Huwan ne me anak ni Sibidiyu. Diye sikandan te balangey ran ka egpanupak te me biyale dan,

²⁰ wey due-rue ne in-umew sikandan ni Hisus. Ne in-engkeran dan e ka amey ran diye te balangey duma te me suluhuanen ne inakat dan te egpamiyale wey mig-ikul e sikandan kandin.

Ka etew ne inserepan te busew

(Luk. 4:31-37)

²¹ Ne miggendiye ensi Hisus te Kapirnaum. Te pegginguma te Aldew te Peggimeley, migseled si Hisus diye te simbaan te me Hudiyu wey migpanulu te me etew.

²² Ne neinu-inu ka me etew te kandin ne pegpanulu su due geem te pegpanulu din, wey kene ne iling te me talagpanulu te Balaud te Manama.

²³ Due-rue ne miglepew diye te simbaan ka etew ne migserepan te busew ne migbalbalukan

²⁴ ne migkahi, “Hisus ne matig-Nasarit! Nekeya ka eggimuwen nu kayi te kanami? Iyan nu innendini ka egdereet kanami? Nekeila a keykew; sikeykew ka Matulus ne Impeuyan te Manama!”

²⁵ Piru insaparan sikandin ni Hisus te migkahi, “Peeneng-eneng ka wey awe ka due te kandin!”

²⁶ Ne dutu, in-umaan e te busew ka etew ne egbabuyen e, ne migpanguleyi te meemen wey mig-awe e ka busew diye te kandin.

²⁷ Ne neinu-inu sikandan langun dutu ne migmein-inseey ka tagse sabeka ne miggenendue, “Nekey buwa seini? Iyam seini ne pegpanulu ne due geem! Minsan ka me busew egpalintutuu te me suhu din!”

²⁸ Ne puun dutu, mahaan de nekeempet te intiru ne prubinsya te Galiliya ka guhuren meyitenged ki Hisus.

*Ka pegbawi ni Hisus te masulug ne me etew
(Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41)*

²⁹ Ne dutu, miglihawang e sikandan te simbaan te me Hudiyu wey miggendiyad e te baley enni Simun wey Andris. Migduma degma ensi Santiyagu wey si Huwan.

³⁰ Miggibat-hibat ka malitan ne anuhang ni Simun su miglusungan, wey te sikan de innangenan dan e si Hisus meyitenged kandin.

³¹ Ne indugpu ni Hisus ka malitan wey miggenengan din ka belad wey impeenew rin e. Ne due-rue ne neulian e ka malitan wey intanggu rin e sikandan.

³² Te seeye ne maapun, te miglineb e ka aldew, impanguyan te me etew diye te ki Hisus ka langun ne migmanderalu wey ka migpanerepan te me busew.

³³ Ne susuluhi ne me etew te seeye ne siyudad ka miglibulung diye te lama te baley.

³⁴ Ne impamawian ni Hisus ka masulug ne egmanderalu te nalein-lein ne egmanggeramen dan, wey impangalew rin degma ka masulug ne me busew piru ware din palalaha tenged su nekeila sikandan kandin.

Ka pegwali ni Hisus diye te Galiliya

(Luk. 4:42-44)

³⁵ Te sikan pad egkasi-si ka kaliwaswasan, mig-enew e si Hisus wey miggendiyad e te inged ne ware etew, ne diye mig-ampu sikandin.

³⁶ Ne impammitew e sikandin enni Simun.

³⁷ Te nakita ran e si Hisus, ingkahiyen dan e, “Egpammitawen ka te langun ne etew.”

³⁸ Ne ingkahiyen din sikandan, “Na, kuwa kid su eggendiye ki te marani ne me lungsud eyew egpakawali a degma diye, su seini iya ka innendini ku.”

³⁹ Ne in-empet din te pegwali ka me simbaan te me Hudiyu wey te pegpangalew te me busew ka intiru ne Galiliya.

Ka pegbawi ni Hisus te ibungen

(Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16)

⁴⁰ Ne due ibungen ne migparani ki Hisus ne migpanimbuel wey migpeyid-u-hid-u ne migkahi, “Ke egkeupian ka, egkabawian* a nikeykew.”

⁴¹ Neyid-u si Hisus te etew, seeye naa ingketeng din ka belad din wey insamsam din e ka etew te migkahi, “Uya, igkeupii ku. Egkeulian ka!”

⁴² Ne due-rue ne naawe ka ibung din, wey neulian e iya sikandin.

1:39 Mat 4:23; 9:35. * **1:40** Te Grigu: eglinisan. (Diye te tuluuwen te me Hudiyu, ka etew ne ibungen in-isip ne malindit.)

⁴³ Ne impeyipaneu e ni Hisus ka etew wey in-teesan pegpeheti

⁴⁴ te migkahi, “Kene nu ipangguhud seini te minsan hentew. Ke kene, hendiye ka te talagpanubad wey papitew ka kandin ne warad e ka dalu nu, wey panubad ka sumale te insuhu ni Muwisis eyew te pegpamalehet te me etew ne neulian kad e.”

⁴⁵ Piru miggipaneu ka etew wey nasi iempet iwangal-wangal ka neyitabu diye te kandin. Sikan naa, kenad e egpahawa-hawa si Hisus ne eggendiye te me lungsud. Ne diye naan de sikandin mig-ugpe te inged ne ware mahinged, piru nasi nangendiye te kandin ka me etew ne migpuun te nalein-lein ne me inged.

2

*Ka pegbawi ni Hisus te kene egkaweil se lawa
(Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26)*

¹ Peglihad te pila ne aldew, miglibed e si Hisus diye te Kapirnaum wey nahuhud e ne diyad e sikandin te baley rin.

² Ne miglibulung ka masulug ne me etew wey migsekel e sikandan minsan ka diye te gumawan. Ne migpangguhud e sikandin te lalag te Manama diye te kandan.

³ Due hep-at ne etew ne nanginguma ne mi-gyayung te etew ne kene egkaweil se lawa.

⁴ Ne tenged te kasulug te me etew, ware sikan-dan nakaparani ki Hisus. Ne migweil-weil sikan-dan, inlungahan dan ka atep ne lenged ni Hisus.*

1:44 Lib 14:1-32.

* **2:4** Mapatag ka atep te me Hudiyu.

Ne hengkayi te nakalulungag e sikandan, intuntun dan e ka etew ne kene egkaweil se lawa ne impeyibat diye te hibatanan din.

⁵ Te pegkakita ni Hisus ne dakel ka pegpalintutuu ran, migkahiyen din e ka kene egkaweil se lawa, “Tatu, impasaylu e ka me sale nu.”

⁶ Ne due me talagpanulu te Balaud te Manama ne naminnuu diye wey nekeinse diye te geyinawaran,

⁷ “Mania te egpakalalag seini ne etew te iling due? Egbaley-baley sikandin te Manama! Ware etew ne egpakapasaylu te me sale, su ka Manama re!”

⁸ Ne due-rue ne natahaan ni Hisus ka me suman-suman dan wey migkahiyen din sikandan, “Mania te egsuman-suman kew te iling due?”

⁹ Hendei bes ka malemu, ka egkahi diye te etew ne kene egkaweil se lawa, ‘Impasaylu e ka me sale nu,’ wey ke egkahi, ‘Enew ka, uyana nu ka hibatanan nu wey hipanew kad?’

¹⁰ Piru igpapatuw ku kaniyu ne due katenged te Anak te Etew kayi te ampew te tane te pegpasaylu te me sale.” Ne migkahiyen din ka etew ne kene egkaweil se lawa,

¹¹ “Enew ka, wey uyana nu ka hibatanan nu wey uli kad e diye te kaniyu!”

¹² Ne due-rue ne migsasindeg sikandin ne insabilbil rin e ka hibatanan din wey mig-awe e ne diye migbawe te tangkaan te langun ne etew. Nawangalan ka langun wey indayan dan ka Manama ne migkahi, “Ware key re due nakakita te iling kayi!”

Ka peg-umew ni Hisus ki Libi
(*Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32*)

¹³ Nataman, miglibed e man-e si Hisus diye te ilis te Lanew te Galiliya. Ne miglibulungan sikandin te masulug ne me etew, ne dutu impan-ulu din e sikandan.

¹⁴ Te sasangan e sikandin ka eggipanew, due nakita rin ne enggaranen ki Libi ne anak ni Alpiyu ne migpinpinuu diye te upisina rin ne baryaranan te buhis. Migkahiyen ni Hisus sikandin, “Ikul ka keddiey.” Ne migsasindeg sikandin wey mig-ikul e ki Hisus.

¹⁵ Nataman, migkeen si Hisus diye te baley ni Libi. Ne due masulug ne me talagsukut te buhis wey me makasesale ne miglagpu kandin te migkeen duma te me hibateen din tenged su masulug sikandan ka naninundul kandin.

¹⁶ Te pegkakita te me Parisiyu ne me talagpan-ulu te Balaud te Manama ne miglagpu migkeen si Hisus te me makasesale wey te me talagsukut te buhis, mig-insaan dan e ka me hibateen din te migkahi, “Mania te miglagpu migkeen sikandin te me talagsukut te buhis wey te me makasesale?”

¹⁷ Te pegkarineg dutu ni Hisus, migkahiyen din e sikandan, “Ka me etew ne ware dalu, kene egkeilangan te talagbawi, ke kene, seeye de se egmanderalu. Wara a miggendini eyew te peg-umew te me matareng, ke kene, te me makasesale.”

Ka inse meytenged te pegpuasa
(*Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39*)

¹⁸ Due timpu ne migpuasa ka me hibateen ni Huwan wey ka me Parisiyu. Ne due me etew ne

migparani ki Hisus wey mig-inse kandin, “Mania te egpuasa ka me hibateen ni Huwan wey ka me hibateen te me Parisiyu, piru ware mule ka me hibateen nu?”

¹⁹ Ne migtabak si Hisus, “Egkaayun naa ne egpuasa ka me mahaliyug te egpangasawa ke duma ran pad sikandin? Kene iya egkaayun ne egpuasa sikandan ke duma ran pad ka egpangasawa!”

²⁰ Piru egginguma ka timpu ne eg-angayen e diye te kandan ka egpangasawa, ne egpuase e sikandan te seeye ne aldew.

²¹ “Ne ware etew ne egtutupak te iyam ne manggad diye te tapey ne kumbale, su ke eggimuwen din sika, egkenseng ka intupak wey egkakatkak e ka inteyian wey nasi e egmaluag ka gisi.

²² Ne ware degma etew ne egtahu te iyam ne binu diye te tapey ne tahuanan ne laplap te mananap, su ke eggimuwen din sika, egbetu ka tahuanan wey egkeitis e ka binu ne egkareetan e degma ka tahuanan. Ke kene, ka iyam ne binu, keilangan ne diye igtahu te iyam ne tahuanan ne laplap te mananap.”

*Ka inse meytenged te Aldew te Peggimeley
(Mat. 12:1-8; Luk. 6:1-5)*

²³ Te sabeka ne Aldew te Peggimeley, nangipanew ensi Hisus ne diye migbaye te impamulaan te trigu. Taheed te egmangipanew sikandan, nangetu te me trigu ka me hibateen din.

²⁴ Ne migkahian si Hisus te me Parisiyu, “Pitawa nu! Mania te miggimu ka me hibateen nu te supak te Balaud te Aldew te Peggimeley?”

²⁵ Ne migtabak si Hisus diye te kandan, “Ware kew bes nakasabut te imbasa niyu meyitenged te innimu ni Dabid te miggutasan sikandan te me duma rin su warad egkeenen dan?”

²⁶ Te timpu ne si Abiyatar pad ka Labew ne Talagpanubad, migseled si Dabid diye te baley te Manama wey migkeen te paan ne inhalad e diye te Manama. Ne sumale te kanta ne Balaud, ka me talagpanubad de ka intuhutan ne egpakakeen dutu, piru migkeen si Dabid wey impamehayan din pad ka me duma rin.

²⁷ Su innimu ka Aldew te Peggimeley eyew egpakabulig te etew, ne ware himuwa ka etew eyew egtuman te me balaud te Aldew te Peggimeley.†

²⁸ Purisu ka Anak te Etew iyan ahalen minsan Aldew te Peggimeley.”

3

Ka etew ne nakengkeng se belad (Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11)

¹ Te lein e ne timpu, migseled e man-e si Hisus diye te simbaan te me Hudiyu. Due sabeka ne etew dutu ne nakengkeng se belad.

² Ne due me etew ne eg-iipat ki Hisus ke egbawian din te Aldew te Peggimeley seeye se etew su eyew igkasumbung dan sikandin.

³ Ne migkahiyen ni Hisus ka etew ne nakengkeng se belad, “Sasindeg ka kayi te tangkaan.”

---

^{2:26} Lib 24:9.   ^{2:26} 1Sam 21:1-6.   † ^{2:27} Te Grigu: ware himuwa ka etew para te Aldew te Peggimeley.

⁴ Ne mig-inse si Hisus diye te kandan, “Nekey bes ka intuhut te kanta ne Balaud ne eleg ne eggimuwen ta te Aldew te Peggimeley? Ka pegbulig naa wey ke pegdereet? Ka pegluwas naa wey ke peggimatey?” Piru ware sikandan migtabak.

⁵ Ne dutu, nabelu e si Hisus ka migpanil-ap-silap kandan. Migmasakit se geyinawa rin tenged su makehal ka me ulu ran.* Ne migkahiyen din ka etew ne nakengkeng se belad, “Ketenga nu ka belad nu.” Ne ingketeng te etew wey neulian e ka belad din.

⁶ Ne nanlihawang e ka me Parisiyu, wey migbunsud e sikandan ka egplanu duma te me sakup ni Hari Hirudis ke egmenuwen dan te eggimatey si Hisus.

Ka susuluhi ne etew ne migsinundul ki Hisus

⁷ Ne migparumeey ensi Hisus te me hibateen din diye te lanew. Naninundul kandin ka amana ne susuluhi ne etew ne diye egpuun te Galiliya wey te Hudiya,

⁸ wey ka diye degma egpuun te Hirusalim, te Idumiya wey diye te deyipag te Hurdan wey minsan ka diye te me inged ne marani te Tiru wey te Sidun, su nakarineg sikandan te langun ne innimu rin.

⁹ Ne puun due, migkahiyen din ka me hibateen din ne egpaandamen te balangey ne eg-unturan din, su eyew kene sikandin egkapinpiniet te me etew.

---

* **3:5** Te Grigu: makehal ka me pusung dan.   **3:9** Mar 4:1; Luk 5:1-3.

¹⁰ Puun su masulug ne etew ka impamawian din, egmekegsegseg e ka egmanderalu ne egparani kandin eyew eggsamsam kandin.

¹¹ Ne emun ke egpakakita ki Hisus ka me etew ne nanerepan te me busew, sahuhone ne eg-usengul sikandan diye te tangkaan din wey egmanguleyi ne egkahi, “Sikeykew ka Anak te Manama!”

¹² Ne impegpehetan din sikandan teesi ne kene egpeganguhuren meytenged kandin.

Ka peg-alam ni Hisus te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din

(Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16)

¹³ Nataman, migtakereg e si Hisus diye te bubungan. Ne in-umew rin seeye se ingkeupii rin wey migparani sikandan kandin.

¹⁴ Ne mig-alam sikandin te sapulu wey daruwa (12) ne apustulis su egdumdumeen din wey eyew eggsuhuen te pegwali.

¹⁵ Ne imbehayan din sikandan te katenged te pegpangalew te me busew.

¹⁶ Seini ka sapulu wey daruwa (12) ne in-alam din: si Simun ne mig-immuan din ki Pidru,

¹⁷ ka talaari ne si Santiyagu wey si Huwan ne me anak ni Sibidiyu. Inngaranan sikandan ni Hisus te Buwanirgis, ka igpasabut “Me anak te Luhung”;

¹⁸ si Andris wey si Pilipi, si Bartulumi wey si Matiyu, si Tumas wey si Santiyagu ne anak ni Alpiyu, si Tadiyu wey si Simun ne ribildi,

¹⁹ wey si Hudas Iskaryuti ne mig-akal kandin.

Ka pegbayung ki Hisus ne migserepan te busew (Mat. 12:22-32; Luk. 11:14-23; 12:10)

20 Te peg-uli e enni Hisus diye te baley, duen e man-e masulug ne me etew ne nanlibulung, ne puun due, kenad e sikandan egpakakeen.

21 Te pegkarineg dutu te pamilya ni Hisus, miggendiyad sikandan ka eg-angey kandin su egkahiyen e te me etew ne egbusawen e sikandin.

22 Ne due me talagpanulu te Balaud te Manama ne migginguma puun te Hirusalim ne migkahi, “Inserepan sikandin ni Meibulan† ne pangulu te me busew, wey imbehayan te geem te pegpan-galew te me busew.”

23 Ne impeparani sikandan ni Hisus wey impangguhuran pinaahi te me panunggilingan te migkahi, “Egmenuwen ni Meibulan te eg-alew te duma rin?

24 Emun ka sabeka ne inged egmeun-unayey egmeeg-ehetey ka me etew, kene iya egpakasasindeg ka sika ne inged.

25 Ne emun ka taltalaanak egmeun-unayey egmeeg-ehetey, kene iya egpakasasindeg ka sika ne taltalaanak.

26 Ne emun ke eg-unayen e ni Meibulan te egkuntere ka me sakup din wey egkabaad-baad e, kene iya sikandin egpakasasindeg, ke kene, egkataman e ka pegmandu din.

27 “Ware egpakaseled diye te baley te manekal ne etew wey egpakaahew te me kasangkapan din ke kene din pad eggun-aan te egbaku ka kamuney. Ke egkabaku din e ka kamuney henduen din pad egkaahew ka me kasangkapan.

3:22 Mat 9:34; 10:25. † 3:22 Te Grigu: Biilsibul.

28 “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: egkaayun ne egpasayluwen ka me etew te langun ne me sale dan wey te minsan nekey ne pegbaley-baley ran te Manama.

29 Piru minsan hentew ne egbaley-baley te Panisingan te Manama, kene iya egpasayluwen, su kene egkapasaylu te ware egtamanan ka seini ne sale.”

30 Nakahi rin sika tenged su migkahi sikandan te migserepan e sikandin te busew.

*Ka iney wey ka me suled ni Hisus
(Mat. 12:46-50; Luk. 8:19-21)*

31 Nataman, nangingume e ka iney ni Hisus wey ka me suled din. Ne diye de sikandan nanasindeg te lihawangan te baley wey migpanaha re ne egpalihawangen sikandin.

32 Amana ne masulug ka me etew ne namminnuu ne nakalingut ki Hisus. Ne migkahi sikandan, “Diye te lihawangan ka iney nu wey ka me suled nu ne egpammitew keykew.”

33 Ne migkahi si Hisus, “Nakataha kew naa ke hentew ka iney ku wey ka me suled ku?”

34 Ne impanil-ap-sil-ap ni Hisus ka me etew ne naminnuu ne nakalingut kandin te migkahi, “Seini ka iney ku wey ka me suled ku!”

35 Ka minsan hentew ne eggimu te igkeupii te Manama, iyan sika ka iney ku, ka suled ku, wey ka atebey ku.”

4

*Ka panunggilingan meyitenged te pegpamula
(Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8)*

¹ Ne mig-abey e man-e migpanulu si Hisus diye te ilis te lanew. Ne susuluhi ne etew ka miglibulung diye te kandin, ne tenged dutu mig-untud e sikandin te balangey ne diye te lanew wey diye migpinnuu. Ne ka langun ne etew diye de te ilis te lanew.

² Masulug ka impanulu ni Hisus kandan ne impabaye din te me panunggilingan. Migkahi sikandin te pegpanulu din:

³ “Pammineg kew! Due sabeka ne etew ne miggendiye te kamet eyew egpamula.

⁴ Te pegpanawed din e te beni, due nakasawed diye te dalan, ne migginguma ka me manukmanuk wey impanuktuk e seeye.

⁵ Ne ka дума ne beni diye nakasawed te batuwen ne ware amana tane. Ne mahaan de seeye migtubu su manipis ka tane.

⁶ Piru te naaldawan e, nahangu e seeye su ware amana nakareralid.

⁷ Ka дума ne beni nakasawed diye te duhiyen. Ne nanubu ka me duhi wey naselung e ka pinamula, sikan naa ka warad nakabebahas.

⁸ Ka дума ne beni, diye nakasawed te meupiya ne tane wey migtubu e. Ne migdakel e wey migbebehas, ne due дума ne beni ne migbebehas te tatelu ne pulu (30), due дума ne keen-eman ne pulu (60), wey due degma migbebehas te sabeka ne gatus (100).”

⁹ Ne migkahi si Hisus, “Purisu, ke egkeupian kew ne egpakasabut, sumsumana niyu ay-ayari ke nekey ka narineg niyu!*

Ka peggamit ni Hisus te panunggilingan
(*Mat. 13:10-17; Luk. 8:9-10*)

¹⁰ Te nangawe e ka susuluhi ne etew, mig-insaan e sikandin te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din wey te seeye se miglingut kandin meyitenged te kaluwasan te me panunggilingan.

¹¹ Ne migtabak si Hisus, “Impatahe e diye te kaniyu ka inggeles meyitenged te Peghari te Manama; piru diye te дума, impabaye seini langun pinaahi te me panunggilingan,

¹² su eyew,
‘minsan egtengteng sikandan, kene egpakakita, wey minsan egpamineg sikandan, kene egpakasabut.
Su emun ke egpakasabut sikandan, kema ke eglibed sikandan diye te Manama, wey egpasayluwen sikandan.’ ”

Ka kaluwasan te panunggilingan meyitenged te pegpamula

(*Mat. 13:18-23; Luk. 8:11-15*)

¹³ Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Ke ware kew nakasabut te kaluwasan te seeye ne panunggilingan, egmenuwen niyu naan pad te egsabut ka дума ne me panunggilingan?

¹⁴ Ka insawed te talagpamula, iyan ka lalag te Manama.

---

* **4:9** Te Grigu: Pammineg ka ke due talinga nu.   **4:12** Isa 6:9-10 (LXX).

¹⁵ Ne seeye se beni ne nakasawed diye te dalan, iyan seeye se me etew ne nakarineg te lalag te Manama. Piru sahuhune ne migginguma si Meibulan wey in-ahew rin e ka lalag ne nakapamula diye te kandan.

¹⁶ Ne iling ded seeye se beni ne nakasawed diye te batuwen, iyan seeye se me etew ne nakarineg te lalag te Manama ne due-rue ne migdawat kayi ne nahale.

¹⁷ Piru ware seini nakareralid diye te pusung dan, purisu ware de naluhey ka pegpalintutuu ran. Nataman, te pegginguma te me keyirapan wey me pegbayad-bayad tenged te lalag te Manama, due-rue ne mig-engked sikandan te pegpalintutuu ran.

¹⁸ Ne ka дума ne beni ne nakasawed diye te duhiyen, iyan seeye se nakarineg te lalag te Manama,

¹⁹ piru ka pegkalaggew ran meyitenged te pegugpe dan, wey ka peggeyinawa te me karatuan dan wey ka pegkeeyami te дума pad ne me kasangkapan, iyan nekeumes te lalag te Manama, wey ware sikandan nakabebahas.

²⁰ Piru ka beni ne nakasawed diye te meupiya ne tane, iyan seeye se me etew ne nakarineg te lalag te Manama ne migdawat wey migbebehas. Ka sabeka nakabebahas te tatelu ne pulu (30), ne ka дума nakabebahas te keen-eman ne pulu (60), ne ka дума nakabebahas te sabeka ne gatus (100).”

*Ka panunggilingan meyitenged te sulu
(Luk. 8:16-18)*

21 Ne migkahiyen din sikandan, “Ware egparekhet te sulu ne egsuban te gantangan wey ke diye igtahu te selib te lantawan. Ke kene, igpatawan-tawan iya igtahu.

22 Su ware iggeles ne kene egkanengnengan; wey ware egbunbunan ne kene egkalekisan.

23 Purisu, ke egkeupian kew ne egpakasabut, sumsumana niyu ay-ayari ke nekey ka narineg niyu!†”

24 Ne migkahiyen pad man-e sikandan ni Hisus, “Sikan naa, tantanuri niyu ke nekey ka egkarineg niyu. Su emun ke eg-ayad-ayad kew egpamineg, egpakasabut kew iya, wey egtimulan pad sika te Manama.‡

25 Su seeye se due katuenan, egtimulan pad piru seeye se deisek de se katuenan, eg-angayen pad iya minsan ka deisek ne kandin.”

Ka panunggilingan meyitenged te beni

26 Ne migkahi pad man-e sikandin, “Ka Peghari te Manama egpekeiling te pangguhuren meyitenged te etew ne migsawed te beni diye te kamet din.

27 Taheed te migpabulus sikandin te himu rin te maaldew wey te peglipereng din te marusilem, migtubu ka beni wey migtulin. Piru ware din nataheyi ke immenu te egtulin.

4:21 Mat 5:15; Luk 11:33.   **4:22** Mat 10:26; Luk 12:2.   † **4:23** Te Grigu: Pammineg ka ke due talinga nu.   **4:24** Mat 7:2; Luk 6:38.   ‡ **4:24** Te Grigu: ke nekey ne seked ne inggamit niyu, sikan ded degma ka igseked kaniyu, wey igtimul sika kaniyu.   **4:25** Mat 13:12; 25:29; Luk 19:26.

²⁸ Ka tane ka egpabehas te me pinamula, egguna egtubu ka dewun, ne egbebehas e, ne egkataman egmatesan e.

²⁹ Emun ke egkeyinuhan e ka pinamula, eggalaben e te kamuney tenged su tinggaani e.”

Ka panunggilingan meytenged te behas ne mallilintek

(Mat. 13:31-32, 34; Luk. 13:18-19)

³⁰ Ne mig-inse si Hisus, “Nekey-a ka egpeilingan ta te Peghari te Manama, wey ke nekey ne panunggilingan ka eggamiten ta kayi?

³¹ Egpekeiling seini te beni te mustasa ne mallilintek ne impamula te etew diye te kamet din. Ka sika ne beni iyan kinareisekan kayi te ampew te tane.

³² Piru ke igpakapamule e sika wey ke egtubu e, egkeyimu e sika ne kinarakelan te langun ne me pinamula. Egderakel e ka me sugpang wey egsesalag e ka me manuk-manuk diye te egdalungan ne me sugpang din.”

³³ Ne masulug pad ne me panunggilingan ne iling kayi ka inggamit ni Hisus te pegpanulu din te lalag te Manama diye te me etew ne sumale de te egkasabut dan.

³⁴ Ne ware inlalag din diye te me etew ne ware din ipabaye te panunggilingan. Piru igpasabut din ded ka langun diye te me hibateen din ke sikandan naan de.

Insaparan ni Hisus ka kalamag wey bunlud
(Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25)

³⁵ Te egkasagkup e te sika ne aldew, migkahiyen e ni Hisus ka me hibateen din, “Kuwa kid e su eglapas ki seeye te deyipag te lanew.”

³⁶ Ne dutu mig-engkeran e te me hibateen ka masulug ne me etew wey nanguntud e sikandan te balangey ne in-unturan ni Hisus. Ne due degma me balangey ne miglegse kandan.

³⁷ Ne due migginguma ne dakel ne kalamag wey imbundul-bundul e te bunlud ka balangey wey hapit e egkapenu te weyig.

³⁸ Piru newulep si Hisus ne mig-uulunan diye te lebut te balangey. Ne dutu, impupukew e sikandin te me hibateen din wey ingkahiyen, “Tala-gpanulu, kene ka egkalaggew te hapit kid ma egkalened?”

³⁹ Ne mig-enuw si Hisus ne insaparan din ka kalamag wey migkahiyen din ka me bunlud, “Peeneng-eneng kew!” Ne dutu, migsanggal e ka kalamag wey migpeeneng-eneng e ka me bunlud.

⁴⁰ Ne migkahiyen din sikandan, “Mania te ne-naaldeh kew? Ware bes pegpalintutuu niyu wey pegsalig?”

⁴¹ Ne neinu-inu sikandan wey migme-in-insee ne migkahi, “Hentew buwa etawa seini? Min-san se kalamag wey me bunlud ne egpalintutuu kandin?”

5

*Ka pegbawi ni Hisus te inserepan te busew
(Mat. 8:28-34; Luk. 8:26-39)*

¹ Ne migpabulus sikandan diye te deyipag te lanew, te inged ne Girasa.

² Te peglegsad e ni Hisus te balangey, sahuhune ne due migsinug-ung kandin ne etew ne in-serepan te busew ne diye migpuun te me sulung ne sabalanan.

³ Ka seini ne etew diyad e mig-ugpe te sabalanan wey warad en iya egpakabaku kandin minsan egkeddinaan pad.

⁴ Malasi egbakua te me etew ka belad din wey paa rin te keddina, piru impamigtus din de ka keddina wey ka baku. Ne warad en iya likes ne egpakaleheng kandin.

⁵ Egleug-leug sikandin aldew wey marusilem diye te me sabalanan wey diye te me bubungan ne egpangpanguleyi wey egpamalpalian din ka lawa rin te me batu.

⁶ Te pegkakita rin ki Hisus te diye pad te mad-mariyu, migpallahuy sikandin ka migsinug-ung kandin wey migpanimbuel diye te tangkaan din.

⁷ Ne migpanguleyi sikandin te meemen ne migkahi, “Hisus, Anak te Amana ne Mabantug ne Manama, kena a nikeykew banggawa*! Te ngaran te Manama, egpeyid-u-hid-u a keykew ne kena a legpari!”

⁸ Inlalag din sika tenged su insuhu ni Hisus ka busew ne migkahi, “Busew, awe ka rue te kandin!”

⁹ Ne mig-insaan e ni Hisus sikandin, “Hentew-a ka ngaran nu?”

Ne migtabak sikandin, “Matangen ka ngaran ku, tenged su masulug key.”

¹⁰ Ne amana iya ne migpeyid-u-hid-u ka me busew diye te ki Hisus ne kene egpaaween te

---

* 5:7 Te Grigu: nekey ka tuyu nu keddi?

seeye ne inged.

¹¹ Ne diye te bayew madmariyu, due masulug ne me babuy ne migpanuwal diye te masandig.

¹² Migpeyid-u-hid-u diye te ki Hisus ka me busew ne migkahi, “Paserepa key ubag nikeykew diye te me babuy.”

¹³ Ne intuhutan e sikandan ni Hisus. Seeye naa, mig-awe e ka me busew diye te etew wey nanerep e diye te me babuy. Ne namallahuy e ka me babuy patupang diye te dalama peendiye te lanew wey nallened e. Me daruwa ne libu (2,000) ka kasuluhan te me babuy.

¹⁴ Ne namallahuy seeye se me talagtameng te babuy diye te siyudad wey diye te me kamet ka migpangguhud. Ne nangendiye ka me etew eyew egnengneng ke nekey ka neyitabu.

¹⁵ Migparani sikandan ki Hisus wey nakita ran ne migpinnuu diye ka etew ne inserepan te masulug ne busew. Migkukumbale e sikandin wey maheteng e ka suman-suman din. Ne tenged due, nenaalde e sikandan.

¹⁶ Ne sikandan se nakakita te neyitabu te etew ne inserepan te me busew wey te neyitabu te me babuy, migpangguhud e diye te дума.

¹⁷ Ne puun dutu, migpeyid-u-hid-u e ka me etew ki Hisus ne egpaaween dutu te inged dan.

¹⁸ Ne hengkayi te eg-untud e si Hisus te balangey, migpeyid-u-hid-u seeye se etew ne migserepan te me busew ne egduma kandin.

¹⁹ Piru ware sikandin parumaa ni Hisus wey migkahiyen, “Uli kad e diye te kaniyu wey pangguhuri nu sikandan te langun ne innimu te Mag-bebaye due te keykew wey te keyid-u rin keykew.”

²⁰ Ne miggipanew e ka etew wey migbunsud e migpangguhud diye te inged ne enggaranan te Dikapulis† meytenged te langun ne innimu ni Hisus diye te kandin, wey neinu-inu ka langun ne etew.

*Ka anak te pangulu wey ka eglangeseen
(Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56)*

²¹ Nataman, miglapas e man-e si Hisus diye te deyipag te lanew ne mig-untud te balangey. Te diyad e sikandin te ilis te lanew, miglibulungan e sikandin te susuluhi ne etew.

²² Ne due migginguma ne sabeka te me pangulu te simbaan te me Hudiyu ne enggaranan ki Hayru. Te pegkakita rin ki Hisus, migpanimbuel sikandin diye te tangkaan din

²³ wey amana migpeyid-u-hid-u ne migkahi, “Egkabigtawan e ka anak ku ne beyi-beyi. Hendiyei nu pa ubag sikandin wey tel-ebi nu te belad nu eyew egkeulian wey egmanekal e.”

²⁴ Ne migdume e si Hisus kandin. Ne dutu, amana ne susuluhi ka me etew ne migsinundul kandin ne egmemekegtuku e diye te kandin.

²⁵ Ne due malitan ne eglangeseen seled e te sapulu wey daruwa (12) ne leg-un,

²⁶ ne amana ne nabaybayaran ka migpabawi te me talagbawi piru ware sikandin neulii. Ne naamin de due ka langun ne diye te kandin, piru nasi de iya sikandin lahetleti te dalu rin.

²⁷ Nakarineg sikandin te guhuren meytenged ki Hisus, purisu migpatalisek sikandin te masulug

---

† 5:20 Ka igpasabut te Dikapulis iyan ka sapulu ne siyudad.

ne me etew ka migparani diye te peka ni Hisus wey insamsam din ka kumbale din.

²⁸ Su nekeisip sikandin, “Emun ke egpakasamsam a minsan te kumbale din de, egkeulian a iya.”

²⁹ Te pegsamsam te malitan te kumbale ni Hisus, due-rue ne migtigpek ka langesa rin wey naheram din te lawa rin ne neulian e sikandin.

³⁰ Ne due-rue ne nakaheram si Hisus ne due geem ne naawe diye te kandin, ne seeye naa ka miglilingey sikandin diye te masulug ne etew ne mig-inse, “Hentew-a ka migsamsam te kumbale ku?”

³¹ Ne migtabak ka me hibateen din, “Pitew ke man de iya te masulug ne me etew seini ne egmasegsehey e due te keykew, ne mania te eg-inse ke pad ke hentew-a ka migsamsam keykew?”

³² Piru migpalangas-langas si Hisus ka egpammitew ke hentew ka migsamsam kandin.

³³ Ne tenged su nanengnengan te malitan ke nekey ka neyitabu kandin, migparani sikandin ki Hisus ne migkelkel te kaaldeh wey mig-usengul diye te tangkaan din wey ingguhud din e ka malehet.

³⁴ Ne migkahiyani ni Hisus sikandin, “Beyi, ka pegpalintutuu nu ka nekeuli keykew. Uli ka ne meupiye e se geyinawa. Kene kad egliberan te dalu nu.”

³⁵ Te sasangan pad ne eglalag si Hisus, due me etew ne migginguma ne diye egpuun te baley ni Hayru. Migkahiyani dan si Hayru, “Migpatey e ka anak nu. Kema ke egkabanggew nu re ka talagpanulu.”

³⁶ Piru imbalahad ni Hisus ka ingguhud dan wey migkahiyen din si Hayru, “Kene ka egkalaggew. Palintutuu ke re.”

³⁷ Ne ware migduruma sikandin gawas engki Pidru wey te tahasuled ne ensi Santiyagu wey Huwan.

³⁸ Te pegginguma ran diye te baley te pangulu te simbaan te me Hudiyu, nakita ni Hisus ne newukag ka me etew. Ne due egmaninehew wey egmandalawit.

³⁹ Ne migseled e si Hisus te baley wey migkahiyen din sikandan, “Mania te egkengewukag kew wey egmandalawit? Ware migpatey ka beyi-beyi su nakalipereng de sikandin.”

⁴⁰ Piru migdali-dian dan si Hisus. Ne dutu, impalihawang e sikandan langun ni Hisus wey induma rin ka amey wey iney te bate wey ka me hibateen din te migseled diye te impaley-asan te bate.

⁴¹ Ne miggen-genan din ka belad te bate te migkahi, “Talita kumi!” Ka buut igpasabut, “Beyi-beyi, enew ka!”

⁴² Ne due-rue ne mig-enew ka beyi-beyi wey miggiphianew e. Ne dutu, amana sikandan nawangalan. Sapulu wey daruwe (12) e sikandin ne leg-un.

⁴³ Migteesan sikandan pegpeheti ni Hisus te keilangan ne ware minsan hentew ne egpakangneng te neyitabu. Ne impabehayan din ka bate te egkeenen.

*Ka peggubabe ki Hisus te matig-Nasarit
(Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-30)*

¹ Ne mig-awe e si Hisus te seeye ne inged wey mig-uli diye te lungsud ne intulinan din, wey migduma kandin ka me hibateen din.

² Te pegginguma te Aldew te Peggimeley, migpanulu si Hisus diye te simbaan te me Hudiyu. Ne masulug ka nakarineg kandin ne neinu-inu ne migkahi, “Hendei rin buwa natueni seini langun? Hendei rin buwa nakuwa ka katuenan din? Immenu rin buwa te eggimu te me kein-inuwan?”

³ Kene naa ne sikandin ka talagbebaley? Kene naa ne si Mariya ka iney rin, wey kene naa ne ensi Santiyagu, si Husi, si Hudas wey si Simun ka me suled din? Ware naa ne kayi nangugpe ka me atebey rin?” Sikan naa, natameneng e sikandan ki Hisus.

⁴ Ne migkahiyen sikandan ni Hisus, “Egtahuren ka sabeka ne prupita te minsan hendei gawas te inged ne intulinan din, te me karumaan din wey te pamilya rin.”

⁵ Purisu ware nekeyimu si Hisus te me kein-inuwan te seeye ne inged, gawas te pila-pila re ne me etew ne egmanderalu ne intel-eban din te belad din ne neneulian.

⁶ Ne neinu-inu si Hisus te ware migpalintutuu kandin ka me etew.

*Ka pegsuhu ni Hisus te me hibateen din
(Mat. 10:5-15; Luk. 9:1-6)*

Nataman, miggendiyad e si Hisus te marani ne me bariyu eyew te pegpanulu te me etew.

⁷ Nataman, impeparani rin ka sapulu wey daruwa (12) ne me hibateen din wey impeyipaneuw rin sikandan te tigdaruwa wey impamehayan din te katenged te pegpangalew te me busew.

⁸ Ne impanagtahaan din sikandan ne kene egpeuyanen te minsan nekey gawas te tuked. Kene sikandan egpeuyanen te keenen, kabil, wey te seleppi.

⁹ Egpasesandalen sikandan piru kene egpeuyanen te eg-ilisan.

¹⁰ Migkahayan pad man-e sikandan ni Hisus, “Emun ke due baley ne egpamaneyikan niyu, diye kew re iya ugpe taman te eg-awe kew e te sika ne inged.

¹¹ Ke due inged ne kene egdawat kaniyu wey kene egpamineg kaniyu, pelpela niyu ka alinepung diye te paa niyu ke eg-awe kew e isip palinneu ne ware sikandan ikahale te Manama.”

¹² Sikan naa, nangipanew e sikandan wey migwali te keilangan ne eg-inniyug ka me etew te me sale dan.

¹³ Masulug ka impangalew ran ne me busew wey masulug ka egmanderalu ne nangitisan dan te lana ne neneulian.

*Ka pegpatey ni Huwan ne Talagbewutismu
(Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9)*

¹⁴ Tenged su migmabantug e si Hisus, narineg e ni Hari Hirudis ka guhuren meytenged kandin. Due duma ne egkahi, “Neuyag ded si Huwan ne

Talagbewutismu, sikan naa ka due geem din te peggimu te me kein-inuwan.”

¹⁵ Piru egkahi ka duma, “Sikandin si Ilyas.”

Ne ka duma egkahi degma, “Prupita sikandin, iling te sabeka te me prupita dengan.”

¹⁶ Te pegkarineg dutu ni Hirudis, migkahi e sikandin, “Neuyag bes si Huwan, ka etew ne im-patempuhan ku te ulu.”

¹⁷⁻¹⁸ Su si Hirudis ka migparakep wey migpa-prisu ki Huwan. Innimu ni Hirudis seeye su insaparan sikandin ni Huwan te peg-ahew ki Hirudiyas ne asawa te suled din ne si Pilipi. Miggenendue si Huwan, “Supak te Balaud ni Muwisis ne eg-ahawen nu ka ipag nu.”

¹⁹ Ne puun dutu, nabelu si Hirudiyas ki Huwan wey igkeupii rin ne eggimatayan sikandin piru kene din egkeyimu,

²⁰ su naaldek si Hirudis ki Huwan. Su naka-nengneng sikandin ne matareng wey matulus ne etew si Huwan, purisu ware din tuhuti ne eggimatayan sikandin. Amana sikandin nalibeg te guhuren ni Huwan, piru egkeupian sikandin ne egpammineg.

²¹ Piru migginguma red ka timpu ne egtetahan ni Hirudiyas. Ne seeye ne aldew ka neetawan ni Hirudis. Migsahakeen si Hirudis wey impang-inggat din ka me upisyal din, ka me kepitan te me sundalu, wey ka me pangulu diye te Galiliya.

²² Ne migseled wey migsayew ka anak ni Hirudiyas ne beyi, wey nahale si Hirudis wey ka me mahaliyug din. Ne migkahian ni Hirudis ka

beyi, “Buyu ka te minsan nekey ne igkeupii nu, su igbehey ku keykew.”

²³ Ne migpahunlibet sikandin te beyi ne migkahi, “Minsan nekey ne egbuyuen nu, igbehey ku keykew minsan pad ka tenge te karatuan ku.”

²⁴ Miglihawang ka beyi wey mig-inse te iney rin, “Ine, nekey buwa ka egbuyuen ku?”

Ne migtabak ka iney rin, “Iyan nu buyua ka ulu ni Huwan ne Talagbewutismu.”

²⁵ Ne migdagdahew miglibed ka beyi diye te Hari wey migkahi, “Egkeupian a ne igbehey nu keddi kuntee ka ulu ni Huwan ne Talagbewutismu ne diye igtahu te maluag ne pinggan.”

²⁶ Ne amana nalaggew ka Hari dutu. Piru tenged te nakapahunlibet sikandin wey narineg seeye te me mahaliyug din, kene din igkeupii ne kene egkatuman ka inalag din diye te beyi.

²⁷ Due-rue ne migsuhu ka Hari te sundalu ne talaggilang ne igpeuyan ka ulu ni Huwan. Ne miggendiyad e ka insuhu wey intamperan din e te ulu si Huwan diye te prisuwan.

²⁸ Diye din itahu te maluag ne pinggan ka ulu ni Huwan wey imbehey rin diye te beyi, wey imbehey e degma te beyi diye te iney rin.

²⁹ Te pegkarineg dutu te me hibateen ni Huwan, nangendiyad e sikandan wey in-angey ran e ka lawa rin wey inlelebeng dan e.

Ka pegpakeen ni Hisus te 5,000 ne etew

(Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Huw. 6:1-14)

³⁰ Nataman, nanlibed e diye te ki Hisus ka me hibateen din wey impangguhuran dan sikandin te langun ne neyimu ran wey te impanulu dan.

³¹ Ne puun su egmekegsubal-subal re ka masulug ne etew, kenad e egpakakeen ensi Hisus. Sikan naa, migkahiyen din e ka me hibateen din, “Kuwa kid e su eggendiye ki te inged ne ware etew eyew egpekeyimeley kew te minsan dagdahew re.”

³² Ne nanguntud e sikandan te balangey wey nangendiyad e te inged ne ware etew ne sikandan de.

³³ Piru masulug ka me etew ne nekeila kandan te pegligkat dan. Purisu namallahuy ka me etew ne migpuun te nalein-lein ne me lung-sud peendiye te eggendiyaan enni Hisus, wey nekewun-a pad sikandan nekeuma kandan.

³⁴ Te peglegsad ni Hisus te balangey, nakita rin ka susuluhi ne etew, wey neyid-u sikandin kandan tenged su nekeiling e sikandan te me karniru ne ware talagtameng. Purisu imbunsuran e sikandan panulua ni Hisus wey masulug ka impanulu din kandan.

³⁵ Ne hengkayi te maapun e, migparani diye te ki Hisus ka me hibateen din wey migkahi, “Maapun e seini wey kayi ki pe ma te mammara ne inged ne kene egkeugpaan.

³⁶ Peendiyaa nu sikandan te marani ne me kamet wey me bariyu eyew egpakabeli te egkakeen dan.”

³⁷ Piru migkahiyen din sikandan, “Sikaniyu ka egbehey kandan te egkeenen.”

Ne migkahi sikandan, “Etuwey! Egpeyipawanen key naa nikeykew wey egpabeliyen

te paan ne egkentiddad te daruwa ne gatus (200) ne dinaryu* eyew igpakeen kandan?”

³⁸ Ne mig-inse sikandin kandan, “Pilaa ne timman te paan ka due te kaniyu? Na, tengtengi niyu.”

Te nakita ran e seeye, migkahiyandan e si Hisus, “Lalimma ne timman ka paan wey daruwa ka ngalap te weyig.”

³⁹ Nataman, impapunduk-punduk e papinnu-uwa ni Hisus sikandan langun diye te me hilamunen.

⁴⁰ Purisu naminnuu e sikandan ne migpunduk-punduk te tigmahatus (100) wey te tiglalimma ne pulu (50).

⁴¹ Ne ingkuwa ni Hisus ka lalimma ne malisen ne paan wey ka daruwa ne ngalap te weyig, ne migleng-ag sikandin diye te langit wey migpasalamat te Manama. Nataman, impanepik-tepik din e ka paan wey impamehey rin e diye te me hibateen din eyew igpepamehey diye te me etew. Ne impanalad din ded degma ka me ngalap diye te etew.

⁴² Ne nangeen sikandan langun wey nenabulung-bulung,

⁴³ wey nakalimud pad sikandan te sapulu wey daruwa (12) ne liyang ne napenu te same te paan wey te ngalap te weyig.

⁴⁴ Migginguma te lalimma ne libu (5,000) ka kasuluhan te me lukes de ne nangeen te paan.

*Ka peggipanew ni Hisus diye te kulit te weyig
(Mat. 14:22-33; Huw. 6:15-21)*

---

* **6:37** Ka sabeka ne dinaryu, eleg ne igbayad te senge kaaldew ne pegbasuk te etew.

⁴⁵ Ne due-rue ne impeuntud ni Hisus ka me hibateen din te balangey wey impewun-a rin e diye te inged ne Bitsayda ne diye te deyipag te lanew taheed te impeuli din e ka me etew.

⁴⁶ Te nakapanaha-tahe e si Hisus te me etew, migtakereg e sikandin diye te bubungan eyew eg-ampu.

⁴⁷ Te marusilem e, diye de due si Hisus ka migsabsabeka. Ne nekeelat-elat e mule te lanew ka balangey.

⁴⁸ Nakita rin ne neyirapan ka me hibateen din ne egpamegsey, su egkasinug-ung dan ka kalamag. Hengkayi te mahaan e egpamalat-palat, innendiyaan e sikandan ni Hisus ne miggipaneu diye te kulit te weyig. Egliparan din de perem sikandan,

⁴⁹ piru te pegkakita ran kandin ne miggipaneu diye te weyig, nakasuman-suman sikandan ne saping seeye wey migmanguleyi e sikandan.

⁵⁰ Naalatan sikandan langun te pegkakita ran kandin.

Ne sauhune ne migkahiyen sikandan ni Hisus, “Pakannekal kew! Kene kew kaaldekan su sikeddiey seini!”

⁵¹ Nataman, mig-untud e si Hisus te balangey duma kandan wey mig-engked e ka kalamag. Ne dutu, amana sikandan neneinu-inu.

⁵² Su ware sikandan nakasabut te kaluwasan te innimu rin ne kein-inuwan ne migmasalig ka paan tenged su makehal ka me ulu ran.†

Ka pegpamawi ni Hisus te migmanderalu diye te

---

† 6:52 Te Grigu: makehal ka me pusung dan.

*Ginisarit**(Mat. 14:34-36)*

⁵³ Te nakalapas e sikandan, diye sikandan nakatuhun te inged ne egngaranan te Ginisarit, ne inniket dan e ka balangey ran diye te ilis te lanew.

⁵⁴ Te peglegsad dan e te balangey, due-rue ne neilaan si Hisus te me etew.

⁵⁵ Namallahuy ka me etew ne nangendiye te me bariyu ne marani dutu wey nanguyan te egmanderalu ne impeyibat te me hibatanan dan diye te inged ne narinehan dan ne diye si Hisus.

⁵⁶ Minsan hendei eggendiye si Hisus, diye te me bariyu, wey ke diye te me siyudad, wey ke diye te me sityu, egpanguyanen iya te me etew ka egmanderalu wey diye igmeyibat te me palingkiyan. Ne migpeyid-u-hid-u sikandan ki Hisus ne egpasamsamen sikandan minsan te sidsid de te kumbale din. Ne ka langun ne nakasamsam dutu, neulian iya.

7*Ka tuluuwen te me kabuybuyahan**(Mat. 15:1-9)*

¹ Due miglibulung diye te ki Hisus ne me Parisiyu wey me talagpanulu te Balaud te Manama ne diye migpuun te Hirusalim.

² Nakakita sikandan te due me hibateen ni Hisus ne migkeen ne ware mig-ayad-ayad migmanlu-lu te me belad dan, wey supak seeye te impanulu dan.

³ (Su ka me Parisiyu wey ka langun ne me Hudiyu, kene egkeen ke kene egpakaayad-ayad

egpakapanlu-lu te me belad dan sumale te tuluu-
uwen te me kaap-apuan dan.

⁴ Emun ke egpuun sikandan diye te palingki, kene sikandan egkeen te minsan nekey ke kene sikandan egpakaayad-ayad egpakapanlu-lu. Masalig pad ka tuluuwen ne egtumanen dan iling te pegpanlu-lu te me ubab, kuren, wey me kepitira.)

⁵ Ne mig-inse ki Hisus ka me Parisiyu wey ka me talagpanulu te Balaud te Manama ne miggenendue, “Mania te ware tumana te me hibateen nu ka tuluuwen te me kaap-apuan ta? Migkeen de due sikandan ne ware mig-ayad-ayad migmanlu-lu te me belad dan.”

⁶ Ne migtabak si Hisus kandan, “Malehet iya ka impanagne ni prupita Isayas meyitenged kaniyu te egmapitew-pitew re. Sumale te insulat din ne miggenendue,

‘Diye de egpuun te me be-be te seini ne me etew ka
pegtahud dan keddi,
piru mariyu ka pusung dan keddiey.

⁷ Ware karuan te pegsimba ran keddiey,
su iyan dan igpanulu ka me balaud ne innimu re
te me etew isip kun Balaud ku.’

⁸ Ne mig-engkeran niyu ka me suhu te Manama, wey iyan niyu intuman ka tuluuwen ne innimu re te etew.”

⁹ Ne migkahi pad man-e si Hisus, “Mangateu kew iya ne egsamsamili te suhu te Manama eyew te peg-ikul te tuluuwen niyu!

10 Su sumale ki Muwisis, ‘Tahura nu ka amey wey iney nu,’ wey ‘Ka minsan hentew ne egtampele te amey wey iney rin, keilangan iya ne eggimatayan sikandin.’

11 Piru migpanulu kew mule te ka minsan hentew ne due perem igkabulig diye te amey wey iney rin egkaayun ne egkahi diye te kandan, ‘Kurban seini’ (ka igpasabut kayi, ‘Para seini te Manama’).

12 Sikan naa, ware niyud e tuhuti sikandin ne egbulig te amey wey iney rin.

13 Na, puun due innimu niyu ne ware karuan ka lalag te Manama pinaahi te peg-ikul niyu te tuluuwen niyu. Ne masulug pad ka innimu niyu ne iling kayi.”

*Ka egpakapamalindit te etew
(Mat. 15:10-20)*

14 Ne impeumew e man-e ni Hisus ka me etew wey migkahian, “Pamineg kew langun wey sabuta niyu ka iglalag ku.

15-16 Ware minsan nekey ne egkaabeleng te etew ne egpakamalindit kandin, ke kene, iyan ka egligwe puun kandin.”*

17 Te mig-engkeran e ni Hisus ka me etew wey migseled e diye te baley, mig-insaan e sikandin te me hibateen din meytenged te panunggilingan.

18 Ne migkahian ni Hisus sikandan, “Ew, ware kew bes degma nakasabut? Ware kew bes naka-

---

7:10 Iks 20:12; Diy 5:16; Iks 21:17; Lib 20:9. * 7:15-16 Due me sinulat ne inlagkes ka birsikulu 16 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: Pamineg ka ke due talinga nu.

nengneng te minsan nekey ne egkaabeleng te etew, kene egpakamalindit kandin?

¹⁹ Su ware sika migseled diye te pusung din, ke kene, diye de te getek din wey eglihawang ded man-e te lawa rin.” (Pinaahi te inlalag ni Hisus, migpasabut ne malinis ka langun ne keenen.)

²⁰ Ne migkahi e man-e sikandin, “Ke nekey ka eglihawang puun te pusung te etew, iyan sika ka egpakamalindit kandin.

²¹ Su diye egpuun te pusung te etew ka mareet ne suman-suman, ka pegpeyilabetey se kene ne alunggun, ka pegpanakew, ka peggimatey,

²² ka pegpanlibug, ka pegkaalamlamen, ka peggimu te langun ne mareet, ka pegpanlimbung, ka pegkaagkayen, ka pegkeimma, ka peg-iran-iran te duma, ka pegpeggasal, wey ka keungelan.

²³ Ka seini se langun ne mareet ne diye egpuun te pusung te etew ka egpakamalindit kandin.”

*Ka pegpalintutuu te malitan ne matig-Kanaan
(Mat. 15:21-28)*

²⁴ Nataman, mig-awe e si Hisus te sika ne inged wey miggendiyad e sikandin te me inged ne sakup te Tirus. Ne diye migpamaneyik si Hisus te sabeka ne baley wey kene egkeupian ne due egpakanengneng ne dutu sikandin, piru ware din iya nekeeles.

²⁵ Ne due malitan ne inserepan te busew ka anak din ne beyi-beyi. Te pegkarineg te malitan ne dutu si Hisus, due-rue ne miggendiye sikandin wey mig-usengul diye te tane te egkatangkaan ni Hisus.

²⁶ Ne migpeyid-u-hid-u sikandin ki Hisus ne igpaalew ka busew ne diye te anak din. Ka seeye

ne malitan kene ne Hudiyu wey diye neetew te Pinisiya ne sakup te prubinsya te Sirya.

²⁷ Sikan naa ka migkahiyen ni Hisus ka malitan, “Keilangan ne iyan eggun-aan eggibulunga ka me bate su kene ne meupiya ne egkuen ka keenen dan wey igsungud te me asu.”

²⁸ Piru migtabak ka malitan, “Malehet sika Mag-bebaye, piru minsan ka me asu ne diye te selib te lamisa, egpakakeen ma te me mummu ne egkengeulug te me bate.”

²⁹ Ne migkahiyen sikandin ni Hisus, “Tenged te inlalag nu, egkaayun kad e ne eg-uli su mig-awe e ka busew diye te anak nu.”

³⁰ Ne mig-uli e ka malitan wey neyingumaan din ka anak din ne miggibat diye te lantawan, wey mig-awe e ka busew diye te kandin.

Ka pegbawi ni Hisus te kene egdineg wey ngasel

³¹ Nataman, miglibed e si Hisus diye te Lanew te Galiliya puun te me inged ne sakup te Tiru wey diye sikandin migbaye te Sidun wey me inged ne sakup te Dikapulis.†

³² Ne due sabeka ne etew ne kene egdineg wey ngasel ne in-uuyan te me etew diye te ki Hisus. Migpeyid-u-hid-u sikandan ki Hisus ne egpatel-eban te belad din ka etew.

³³ Ne impasuwey sikandin ni Hisus diye te masulug ne etew eyew egpekegdaruwa naan de sikandan. Ne intiyuk din te me kemel rin ka me talinga te etew. Nataman, mig-ileb si Hisus wey impulit din seeye diye te dile te etew.

---

† **7:31** Ka igpasabut te Dikapulis iyan ka sapulu ne siyudad.

³⁴ Migleng-ag sikandin diye te langit wey miggeheyinawa te maralem ne migkahi diye te etew, “Ipata,” ka igpasabut, “Egkalukatan ka.”

³⁵ Ne sahuhone ne egpakarineg e ka etew wey migmewumel e ka dile din ne mateyul e ka peglalag din.

³⁶ Ne impegpehetan teesi ni Hisus ka me etew ne kene egpepangguhuren te minsan hentew. Piru minsan inlegethetan sikandan teesi ni Hisus, nanasnasian de iya sikandan ka migpangguhud te neyitabu.

³⁷ Amana iya neinu-inu ka me etew wey migkahi, “Amana ne tetelesi ka langun ne innimurin! Egkabawian din minsan ka kene egdineg wey ka ummew.”

8

Ka pegpakeen ni Hisus te 4,000 ne me etew (Mat. 15:32-39)

¹ Te seeye ne timpu, miglibulung e man-e ka susuluhi ne etew diye te ki Hisus ne warad e egmangeenen. Ne dutu, in-umew ni Hisus ka me hibateen din wey migkahian,

² “Neyid-u a te me etew su natateluwan e sikandan ka egduma-ruma keddi ne warad e egmangeenen.

³ Ne emun ke egpeulien ku sikandan ne egmanggutasan, egkengalepu sikandan diye te deralanen su mariyu pe ma ka impuunan te duma.”

⁴ Ne migkahi ka me hibateen din, “Etuwey, hendei ki naan de iya egkuwa te egkakeen ne

igpakeen te seini ne me etew te kayi ki pe ma te mammara ne inged ne kene egkeugpaan?”

⁵ Ne mig-inse si Hisus kandan, “Pilaa ne timman ka paan ne due te kaniyu?”

Ne migtabak sikandan, “Pitu ne timman.”

⁶ Ne impapinnuu e ni Hisus ka me etew diye te tane, ne ingkuwa rin ka pitu ne timman ne paan wey impasalamat te Manama. Nataman, impanepik-tepik din e ka paan wey impamehey rin diye te me hibateen din eyew igpasendad diye te me etew. Ne insendad dan e seeye diye te me etew.

⁷ Ne due degma mallilintek ne ngalap te weyig ne pila-pila re iya wey impasalamatan din seeye. Ne migsuhu si Hisus ne igpepanendad ded degma seeye diye te me etew.

⁸ Nangeen sikandan wey nenabbulung-bulung, wey duen pad nalimud dan ne nasame ne nakapenu te pitu ne liyang.

⁹ Me hep-at ne libu (4,000) ka kasulug te me etew. Nataman, impeuli e ni Hisus ka me etew.

¹⁰ Ne due-rue ne mig-untud sikandin te balangey дума te me hibateen din wey miggendiye te inged ne Dalmanuta.

Ka me pangulu ne egbuyu te palinneu

(Mat. 16:1-4)

¹¹ Nataman, due me Parisiyu ne migginguma wey migpakig-apul ki Hisus. Migbuyu sikandan ne egpapatawen te kein-inuwan ne egpuun te langit eyew te peg-eleg-eleg kandin.

12 Ne miggeheyinawa si Hisus te maralem wey migkahi, “Mania te egbuyu te kein-inuwan ka me etew te kuntee ne timpu? Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ware kein-inuwan ne ig-pakapakita kandan!”

13 Ne mig-engkeran e sikandan ni Hisus wey mig-untud e man-e te balangey ne peendiye te deyipag te lanew.

Ka igpatulin te paan te me Parisiyu wey ni Hirudis

(Mat. 16:5-12)

14 Nalingew ka me hibateen ne eg-uyan te keenen gawas te sabeka ne paan ne diye te balangey.

15 Ne impanpanayan sikandan ni Hisus ne migkahi, “Tanud-tanud kew wey bantey kew te igpatulin te paan te me Parisiyu wey ni Hirudis.”

16 Ne migmalalahey e ka me hibateen din ne migkahi, “Nalalag din sika su ware ki ma nakabebewu te paan.”

17 Nanengnengan ni Hisus ke nekey ka igkewengete dan, sikan naa mig-insaan din sikandan, “Mania te egkasasew kew te ware paan niyu? Ware kew bes pad nakasabut? Makehal bes ka me ulu niyu?*

18 Due me mata niyu piru kene kew eg-pakakita, ne due me talinga niyu piru kene kew egpakarineg. Ware niyu nasuman-suman

19 ka pegpanepik-tepik ku te lalimma ne timman ne paan ne impakeen ku te lalimma ne libu (5,000) ne me etew? Ne pilaa ne liyang ka napenu

---

8:12 Mat 12:39; Luk 11:29.
Makehal ka me pusung niyu?

8:15 Luk 12:1.

* **8:17** Te Grigu:

8:18 Hir 5:21; Isi 12:2; Mar 4:12.

te nalimud niyu ne egkeenen ne nenasame te me etew?”

Ne migtabak sikandan, “Sapulu wey daruwa (12) ne liyang.”

²⁰ “Ne ka pitu ne paan ne impakeen ku te hep-at ne libu (4,000) ne me etew, pilaa ne liyang ka napenu te nalimud niyu ne egkeenen ne nenasame te me etew?”

Ne migtabak sikandan, “Pitu ne liyang.”

²¹ Ne migkahiyen sikandan ni Hisus, “Ware kew naan pad man-e nakasabut?”

Ka pegbawi ni Hisus te butud diye te Bitsayda

²² Te pegginguma ran te Bitsayda, due butud ne in-uuyan te me etew diye te ki Hisus, wey migpeyid-u-hid-u sikandan ne egsamsamen din ka etew.

²³ Ne ingkitkit ni Hisus ka etew diye te mad-mariyu e te bariyu. Nataman, in-ileban din e ka mata te butud wey intel-eban din te belad din, wey mig-insaan din e, “Due nakita nu?”

²⁴ Ne migtenggak ka etew ne migkahi, “Nakakita a te me etew, piru egpekeiling sikandan te me kayu ne egmangipanew.”

²⁵ Ne intel-eban e man-e ni Hisus te belad din ka mata te butud. Ne migmemetmet migpitew ka butud wey egpakakita rin e wey egkamelmelehan din e ka langun.

²⁶ Ne impeuli e ni Hisus seeye se etew diye te ugpaan din wey migkahiyen, “Kene kad e baye dutu te bariyu.”

Ka pegpataha ni Pidru meyitenged ki Hisus (Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21)

²⁷ Ne migpabulus si Hisus duma te me hibateen din diye te me bariyu ne sakup te Sisarya Pilipus. Te sasangan pad sikandan ne egmangipanew, mig-insaan ni Hisus ka me hibateen din, “Hentew e kun naa sumale te me etew?”

²⁸ Ne migtabak sikandan, “Migkahi ka duma ne sikeykew kun si Huwan ne Talagbewutismu. Ka duma degma migkahi ne sikeykew kun si Ilyas, piru ka duma migkahi ne sabeka ke kun te me prupita.”

²⁹ Ne mig-inse si Hisus kandan, “Piru ke sikaniyu ka egpalalahren, hentew e naa iya?”

Ne migtabak si Pidru, “Sikeykew iya ka Kristu.”†

³⁰ Ne migteesan sikandan ni Hisus ne kene eg-pepangguhuren te minsan hentew meytenged kandin.

Ka pegpangguhud ni Hisus te peg-antus wey kamatayen din

(Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27)

³¹ Nataman, migbunsud e si Hisus ka migpan-ulu kandan ne ka Anak te Etew keilangan ne eg-antus te igmeulaula kandin, wey eggsamsamilian sikandin te igbuyag te me Hudiyu, wey te me pangulu te me talagpanubad wey te me talagpanulu te Balaud te Manama. Eggimatayan dan sikandin wey egkeuyag ded te igkatelu ne aldew.

³² Ne inlalag ni Hisus seeye diye te me hibateen din te ware pegkehe. Tenged dutu, impasuwey e ni Pidru si Hisus wey insaparan din.

8:28 Mar 6:14-15; Luk 9:7-8.   **8:29** Huw 6:68-69.   † **8:29** Ka igpasabut te Kristu, Insaad ne Manluluwas.

³³ Piru migbalikid si Hisus wey migtengtangan din ka me hibateen din, ne insaparan din e si Pidru te migkahi, “Awe ka rue Meibulan! Su kene ne Manama ka indapihan nu, ke kene, ka me etew!”

³⁴ Ne impeparani ni Hisus ka me etew duma te me hibateen din wey migkahian, “Ke hentew seeye se egkeupian ne eg-ikul keddiey, keilangan ne eg-engked te kandin ne igkeupii wey egtiang te kandin ne krus wey eg-ikul keddiey.

³⁵ Su seeye se egkeupian ne egluwas te kandin ne umul, nasi egkawarei kayi, piru seeye se egkawaraan te kandin ne umul tenged keddiey wey te Meupiya ne Panugtulen, egpakarawat te umul ne ware egtamanan.

³⁶ Nekey naa ka egkakuwa te etew ke egkaangken din ka langun ne tahu kayi te ampew te tane, piru egkawaraan te umul rin? Ware iya!

³⁷ Su ware igkabehey te etew eyew egkaawi din ka kandin ne umul.

³⁸ Su emun ke igkeyilew a duma te lalag ku te minsan hentew puun te me etew kuntee ne amana ne makasesale wey kenad egpalintutuu te Manama, igkeyilew ku degma sikandin te timpu ne eglibed e ka Anak te Etew duma te katelesan te Amey rin wey te matulus ne me panalihan.”

9

¹ Ne migkahian sikandan ni Hisus, “Egnangan ku sikaniyu te malehet: due me etew ne kayi kuntee ne kene pad egpatey taman te egkakita ran

---

8:34 Mat 10:38; Luk 14:27.

8:35 Mat 10:39; Luk 17:33; Huw

12:25.

e ka Peghari te Manama ne egginguma duma te geem din.”

Nabalbalawan si Hisus
(*Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36*)

² Peglihat te hen-em ne aldew, induma ni Hisus ensi Pidru, si Santiyagu, wey si Huwan te migtak-ereg diye te matikang ne bubungan ne sikandan de. Te pegtengteng dan ki Hisus, nabalbalawan e sikandin.

³ Ne miglayag te kaangkag ka kumbale din, ne ware minsan hentew kayi te ampew te tane ne egpakapamaangkag te iling dutu.

⁴ Nataman, nakita ran ensi Ilyas wey Muwisis ne migpakiglalag ki Hisus.

⁵ Ne migkahiyen ni Pidru si Hisus, “Talagpan-ulu, meupiya te kayi key* kuntee. Eggimu key te tatelu ne leeb: sabeka ka keykew, sabeka ki Muwisis, wey sabeka ki Ilyas.”

⁶ Nakahi rin sika su ware sikandin nakaneng-neng ke nekey ka iglalag din su nenaaldek ma sikandan.

⁷ Ne due migginguma ne gapun ne migdalung kandan, ne due laheng ne migpuun dutu te gapun ne miggenendue, “Seini ka pinalangge ku ne Anak, pamineha niyu sikandin!”

⁸ Ne due-rue ne migmanlangas-langas sikan-dan, piru ware nakita ran gawas ki Hisus.

⁹ Ne taheed te egmatupang e sikandan te bubungan, migteesan sikandan ni Hisus ne kene eg-pepangguhuren ke nekey ka nakita ran taman te egkeuyag e ka Anak te Etew.

9:2 2Pid 1:17-18. * 9:5 key: wey ke ki. 9:7 Mat 3:17; Mar 1:11; Luk 3:22.

10 Sikan naa intuman dan iya ka ingkahi ni Hisus. Piru migmeiin-inseey sikandan se tatelu ke nekey ka kaluwasan te ingkahi rin ne egkeuyag din e.

11 Ne mig-insaan dan e si Hisus, “Mania te migkahi ka me talagpanulu te Balaud te Manama ne keilangan ne iyan eggun-a ki Kristu eggendini si Ilyas?”

12 Migtabak si Hisus, “Malehet iya ne eggun-a eggendini si Ilyas eyew te peg-ayad-ayad te langun. Piru mania te nasulat te Kasulatan ne keilangan ne egbaybayaran wey egsamsamilian ka Anak te Etew?”

13 Piru egnangenan ku sikaniyu te miggendinid e si Ilyas, wey innimu ran diye te kandin ka langun ne igkeupii ran ne eggimuwen sumale te nasulat te Kasulatan meytenged kandin.”

Ka pegbawi ni Hisus te bate ne inserepan te busew

(Mat. 17:14-21; Luk. 9:37-43a)

14 Te peglibed enni Hisus diye te duma ne me hibateen din, nakita ran ka susuluhi ne etew ne miglingut kandan, wey due me talagpanulu te Balaud te Manama ne migpakig-apul kandan.

15 Ne neinu-inu ka langun ne etew te pegkakita ran ki Hisus, wey namallahuy e sikandan ka migdugpu wey mig-elit-elit kandin.

16 Ne mig-insaan sikandan ni Hisus, “Nekey-a ka igmekeg-apul niyu?”

17 Due sabeka ne etew ne diye te kasuluhan ne migtabak, “Talagpanulu, in-uyan ku kayi te

keykew ka anak ku ne lukes ne kene egpakalalag su inserepan te busew.

¹⁸ Ne emun ke eg-umaan e sikandin te busew, egbalatey sikandin diye te tane. Ne egbubuke e ka be-be din wey egpakihet e te ngipen din, ne egkataman egkeleg e sikandin. Inhangyu ku ka me hibateen nu te peg-alew te busew piru ware sikandan nekeyimu.”

¹⁹ Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Sikaniyu se me etew te kuntee ne timpu, ware pegpalintutuu niyu. Hendei bes taman ka pegduma-ruma ku kaniyu? Hendei bes taman ka peg-antus ku kaniyu? Uyana niyu ka bate kayi te keddi!”

²⁰ Ne in-uyan dan e diye te kandin ka bate. Te pegkakita te busew ki Hisus, sauhune ne in-umaan din e ka bate ne egbabuyen e, wey napeled diye te tane wey miglilid-lilid ne migbubuke se be-be.

²¹ Ne mig-insaan ni Hisus ka amey te bate, “Kamenu e kaluhey sikandin ka egkeiling due?”

Ne migtabak sikandin, “Puun pad te pegkabate din.

²² Kamasalig e sikandin el-elehi te busew te eggi-matey pinaahi te pegdegpak kandin diye te hapuy wey diye te weyig. Ne emun ke due egkeyimu nu, ikeyid-u key wey bulihi key nikeykew!”

²³ Ne migkahiyen sikandin ni Hisus, “Mania te migkahiyen a nikeykew ke due egkeyimu ku? Egkeyimu te etew ka langun ke due pegpalintutuu rin!”

²⁴ Ne due-rue ne migpanguleyi ka amey te bate ne migkahi, “Migpalintutuu a, piru bulihi a su deisek de ka pegpalintutuu ku!”

²⁵ Te pegkakita ni Hisus ne egmamallahuy e ka me etew ne egdalapak kandan, in-alew din e ka busew ne miggenendue, “Sikeykew se busew ne egpakapeummew wey egpakapabengel, egsuhu a keykew ne awe ka rue te bate wey kene kad e libed serep diye te kandin.”

²⁶ Migpanguleyi ka busew wey impakunkunaan din e ne egbabuyen ka bate wey nataman, miglihawang e sikandin. Ne hendue te migpatey e ka bate, purisu nangenan te me etew ne migpatey e sikandin.

²⁷ Piru inggen-genan ni Hisus ka belad te bate wey impeenew rin, ne migsasindeg e ka bate.

²⁸ Te peglasud enni Hisus te baley, mig-insaan e sikandin tugtuhesi te me hibateen din ne migkahi, “Mania te ware key nakaalew te busew?”

²⁹ Ne migkahiyen sikandan ni Hisus, “Egkaalew ka iling dutu ne busew pinaahi re te peg-ampu.”

*Ka peglalag e man-e ni Hisus te kamatayen din
(Mat. 17:22-23; Luk. 9:43b-45)*

³⁰ Mig-awe sikandan te seeye ne inged wey diye migbaye te Galiliya. Ne kene igkeupii ni Hisus ne due egpakataha ke hendei sikandin,

³¹ su eyew egpakapanulu sikandin te me hibateen din. Migkahiyen din sikandan, “Eg-akalan ka Anak te Etew wey igbehey diye te me etew ne eggimatey kandin, piru egkeuyag sikandin te igkatelu ne aldew.”

³² Piru ware sikandan nakasabut te ingkahi rin, wey nenaaldek sikandan ne eg-inse kandin.

*Ka amana ne labew
(Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48)*

³³ Nataman, miggingume e sikandan diye te Kapirnaum. Ne hengkayi te diyad e sikandan te baley, mig-insaan e sikandan ni Hisus, “Nekey-a ka igmemekeg-apul niyu diye te dalan?”

³⁴ Piru migmeeneng-eneng de sikandan tenged su iyan dan igmemekeg-apul diye te dalan ke hentew ka labew kandan.

³⁵ Ne migpinuu si Hisus wey in-umew rin ka sapulu wey daruwa (12) ne me hibateen din wey migkahian, “Ke hentew seeye se egkeupian ne egkeyimu ne labew, keilangan ne egpariralem sikandin wey egpeyimu ne suluhuanen te langun.”

³⁶ Ne migkuwa sikandin te bate wey impataliware din kandan. Insapipi rin ka bate wey migkahi diye te kandan,

³⁷ “Ka minsan hentew ne egdawat te iling kayi ne bate tenged su mig-ikul rin keddi, egdawat keddiey. Ne ka minsan hentew ne egdawat keddi, kene de ne sikeddiey ka egdawaten din su egdawaten din degma ka migpeuyan keddiey.”

*Ka kene egpakig-ehet kanta egpalapig kanta
(Luk. 9:49-50)*

³⁸ Ne migkahian ni Huwan si Hisus, “Talagpanulu, nakakita key te etew ne migpangalew te me busew pinaahi te ngaran nu, wey insaparan ney sikandin tenged su kene ta ne duma sikandin.”

³⁹ Piru migkahi si Hisus, “Kene niyu sapari sikandin su ware etew ne eggimu te kein-inuwan

pinaahi te ngaran ku ne due-rue ne egtampele keddiey.

⁴⁰ Su ka kene egpakig-ehet kanta, egpalapig kanta.

⁴¹ Su egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka minsan hentew ne egbehey kaniyu te senge ubab ne weyig tenged su sakup kew ni Kristu, egpakarawat iya sikandin te dasag din.

Ka egpuunan te sale

(Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2)

⁴² “Piru ka minsan hentew ne egpuunan ne egpakasale ka sabeka te seini se me bate ne migpalintutuu wey migsalig keddi, meupiya pad ke eggiketan ka lieg din te dakel ne galingan ne batu wey igdegpak diye te dahat.

⁴³⁻⁴⁴ Ne emun ke iyan egpuunan ka belad nu ne egpakasale ka, tempuha nu sika! Meupiya pad ne egseled ka te langit ne pungku, du te daruwa se belad ne igdegpak diye te linew ne hapuy ne kene egkeebukan.†

⁴⁵⁻⁴⁶ Ne emun ke iyan egpuunan ka paa nu ne egpakasale ka, tempuha nu sika! Meupiya pad ke egseled te langit ne pungku, du te daruwa se paa ne igdegpak diye te linew ne hapuy.‡

9:40 Mat 12:30; Luk 11:23.   **9:41** Mat 10:42.   **9:43-44** Mat 5:30.

† **9:43-44** Ka дума ne me sinulat inlagkes ka birsikulu 44 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: ne kene egpamatey ka me iyas diye wey kene egkeebukan ka hapuy.   ‡ **9:45-46** Ka дума ne me sinulat inlagkes ka birsikulu 46 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: ne kene egpamatey ka me iyas diye wey kene egkeebukan ka hapuy.

⁴⁷ Ne emun ke iyan egpuunan ka mata nu ne egpakasale ka, lekata nu sika! Meupiya pad ke egseled ka diye te Migharian te Manama ne sabeka re ka mata, du te daruwa se mata ne igdegpak diye te linew ne hapuy.

⁴⁸ Ne diye, kene egpammatey ka me iyas wey kene egkeebukan ka hapuy.

⁴⁹ “Keilangan ne egpakaneem-neem te keyirapan ka langun eyew egmeupiya, iling te ngalap ne eg-asinan eyew egmananam. §

⁵⁰ “Meupiya ka asin piru ke egkawaraan e seini te nanam din, egmenuwen pad te pegpalibed kayi? Purisu bantey kew ne kene egkalaag ka keupiya niyu iling te asin, wey peup-upianey kew ka tagse sabeka.”

10

Ka pegpanulu meyitenged te pegpeengkerey te alunggun

(Mat. 19:1-12; Luk. 16:18)

¹ Nataman, mig-awe e si Hisus te seeye ne inged wey miggendiyad e te prubinsya te Hudiya wey diye te deyipag te Hurdan. Ne miglibulungan e man-e sikandin te masulug ne me etew wey impanulu din e sikandan sumale te nabatasan din.

² Due me Parisiyu ne migparani ki Hisus eyew te peg-eleg-eleg kandin. Ne mig-insaan dan sikandin, “Intuhut naan ded te Balaud ta ne egpakig-engked ka lukes te asawa rin?”

---

§ **9:47** Mat 5:29. § **9:49** Te Grigu: ka tagse sabeka eg-asinan te hapuy. § **9:50** Mat 5:13; Luk 14:34-35.

³ Migtabak si Hisus, “Nekey-a ka insuhu ni Muwisis kaniyu?”

⁴ Ne migkahi sikandan, “Intuhutan ni Muwisis ne egpabehayen ka lukes diye te asawa rin te sulat te pegpakig-engked, ne egpekeengked e sikandin te asawa rin.”

⁵ Piru migkahiyen sikandan ni Hisus, “Nakasulat si Muwisis te sika ne suhu tenged su makehal ka me ulu niyu.*

⁶ Piru puun pad te an-anayan te peggimu te kalibutan, ‘Innimu e sikandan te Manama ne lukes wey malitan.’

⁷ ‘Ne sika ka egpuunan ne eg-engked e ka lukes te amey wey iney rin su eggsabeke e te asawa rin.

⁸ Ne sikandan se daruwa, egkeyimu e ne sabeka.’ Sikan naa, kenad e ne daruwa sikandan, ke kene sabeka naan de.

⁹ Purisu, kene egkaayun ne egpeg-engkeren te etew ka insabeke e te Manama.”

¹⁰ Ne miglibed e sikandan diye te baley wey mig-inse e man-e ki Hisus ka me hibateen din meytenged dutu.

¹¹ Ne migtabak si Hisus, “Minsan hentew ne lukes ne eg-engked te asawa rin wey egbalew-balew eg-asawa, egpakapanlibug e diye te tapey ne asawa rin.

¹² Ne emun ke eg-engked ka malitan te asawa rin wey egbalew-balew eg-asawa, egpakapanlibug e degma sikandin.”

10:4 Diy 24:1-4; Mat 5:31.

* **10:5** Te Grigu: makehal ka me

pusung niyu.

10:6 Hin 1:27; 5:2.

10:7 Hin 2:24.

10:11

Mat 5:32; 1Kur 7:10-11.

Ka pegpanalangin ni Hisus te me bate
(*Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17*)

¹³ Ne due me etew ne nanguyan te me anak dan diye te ki Hisus eyew igpasamsam kandin, piru insaparan sikandan te me hibateen.

¹⁴ Piru te pegkakita ni Hisus dutu, nabelu sikandin te me hibateen din wey migkahiyen din sikandan, “Balahara niyu re due ka me bate ne egparani keddiey wey kene niyu sikandan sapari, su nasakup te Migharian te Manama ka me bate ne iling kayi.

¹⁵ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: emun ke kene niyu egdawaten ka Peghari te Manama iling te pegdawat te me bate, kene kew iya eg-pakalagkes dutu.”

¹⁶ Nataman, insapipi rin e ka me bate wey intel-eban din e sikandan te belad din te migpanalan-gin.

Ka meyaman ne etew
(*Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30*)

¹⁷ Te peggipanew e ni Hisus, due etew ne migpallahuy peendiye te kandin wey migpanim-buel diye te tangkaan din ne mig-inse, “Meupiya ne talagpanulu, nekey-a ka eggimuwen ku eyew egkarawat ku ka umul ne ware egtamanan?”

¹⁸ Ne migtabak si Hisus kandin, “Mania te inggaranen a nikeykew te meupiya? Sabeka re ka meupiya, ka Manama re.

¹⁹ Nakanengneng kad e te me suhu: ‘Kene ka himatey, kene ka panlibug, kene ka panakew,

kene ka pamalehet te ubat, kene ka panlimbung, tahura nu ka amey wey iney nu.’ ”

²⁰ Ne migtabak ka etew, “Talagpanulu, intantanuran kud sika langun ligkat te pegkabatei ku.”

²¹ Ne immemetmetan sikandin ni Hisus duma te geyinawa rin kandin wey migkahiyen, “Sabeka naan de ka ware nu pad neyimu. Hipanew kad wey ibelegye nu ka langun ne karatuan nu wey ipamehey nu ka halin diye te egkengaayu-ayu eyew due karatuan nu diye te langit. Ne egkataman, libed ka kayi wey ikul ka keddi.”

²² Mabehat-behat amana ka ulaula te etew te pegkarineg din dutu, wey miggipanew sikandin ne miglungku tenged su dakel ka karatuan din.

²³ Ne impanil-ap-sil-ap ni Hisus ka me hibateen din wey migkahiyen, “Amana ne malised te meyanman ka pegseled te Migharian te Manama!”

²⁴ Ne neinu-inu ka me hibateen din te inlalag din. Piru mig-abayan sikandan ni Hisus te egkahi, “Mengeanak, subla iya ne malised ka pegseled diye te Migharian te Manama!”

²⁵ Malemu pad ka pegserep te ayam ne kamilyu diye te lungag te simat du te pegseled te meyanman diye te Migharian te Manama.”

²⁶ Masumpit ne neinu-inu ka me hibateen din ne migmein-inseey ka tagse sabeka, “Hentew bes naan de ka egkaluwas?”

²⁷ Migtengtengan sikandan ni Hisus te migkahi, “Kene egkeyimu seini te etew, piru egkeyimu te Manama, su egkeyimu te Manama ka langun.”

²⁸ Ne migkahiyen sikandin ni Pidru, “Na, sikanami seini, mig-engkeran ney ka langun eyew te peg-ikul keykew.”

²⁹ Ne migkahi si Hisus, “Egnanganan ku sikaniyu te malehet: ka minsan hentew ne eg-engked te baley rin, me suled din, me atebey rin, iney wey amey rin, anak din, wey katantanaan din naa tenged te peg-ikul rin keddiey wey tenged te Meupiya ne Panugtulen,

³⁰ egpakarawat te susuluhi ne baley, suled, atebey, iney, anak wey luluahi ne tane te seini ne timpu. Minsan egkabaybayaran sikandin piru egpakarawat din te umul ne ware egtamanan te egginguma ne timpu.

³¹ Piru masulug ka mabantug ne kenad egmabantug, wey masulug ka kene ne mabantug ne egmabantug e.”

Ka pegguhud ni Hisus te kamatayan din te igkatelu e ne timpu

(Mat. 20:17-19; Luk. 18:31-34)

³² Nataman, te diyad e ensi Hisus te deralanen peendiye te Hirusalim, miggun-a si Hisus kandan te eggipanew. Ne natanengan ka me hibateen din wey nenaaldek ka me etew ne migsinundul kandin ke nekey ka egkatamanan din diye. Ne dutu, impasuwey e man-e ni Hisus ka me hibateen wey innanganan din ke nekey ka egkeyitabu kandin.

³³ Migkahi sikandin, “Pammineg kew! Eggendiye kid e te Hirusalim wey igbehey e ka Anak te Etew diye te me pangulu te talagpanubad wey diye te talagpanulu te Balaud te Manama. Eggukuman dan sikandin ne eggimatayan ne

egkataman igbehey e sikandin diye te kene ne me Hudiyu.

³⁴ Ne eglemetan dan sikandin, eg-ileban, eglampesan wey eggimatayan. Piru egkeuyag ded sikandin te igkatelu ne aldew.”

*Ka egbuyuen enni Santiyagu wey ni Huwan
(Mat. 20:20-28)*

³⁵ Nataman, migparani diye te ki Hisus si Santiyagu wey si Huwan ne me anak ni Sibidiyu wey migkahi, “Talagpanulu, due igkeupii ney ne egbuyuen diye te keykew.”

³⁶ Ne mig-inse si Hisus, “Nekey-a ka igkeupii niyu ne egbuyuen kayi te keddi?”

³⁷ Ne migtabak sikandan, “Ke eghari kad e diye te mateles ne migharian nu, papinnuuwa key ubag nikeykew diye te andang nu: ka sabeka diye te igkakawanan nu wey ka dangeb diye te igkahibang nu.”

³⁸ Ne migkahi si Hisus, “Ware kew nakataha ke nekey ka egbuyuen niyu. Egpekeinum kew naa te ubab te peg-antus ne eg-inuman ku? Egpakapabewutismu kew naa te bewutismu te peg-antus ne igbewutismu keddi?”

³⁹ Ne migtabak sikandan, “Uya, egpekeyimu key red.”

Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Malehet iya ne egpekeinum kew te ubab te peg-antus ne eg-inuman ku wey egpakapabewutismu te bewutismu te peg-antus ne igbewutismu keddi.

⁴⁰ Piru ka meytenged te egpapinnuuwen diye te igkakawanan ku wey diye te igkahibang ku, ware

katenged ku due, su duen e intahahe te Amey ku ne egpapinnuwen due.”

⁴¹ Te pegkarineg dutu te sapulu ne me hibateen, nabelu e sikandan te duma ran ne ensi Santiyagu wey Huwan.

⁴² Sikan naa, impeparani sikandan ni Hisus wey migkahiyen, “Nakanengneng kew e te seeye se in-isip ne me pangulu te kene ne me Hudiyu, impeuteng dan iya ka geem dan te pegmandu diye te me sakup dan. Ne seeye degma se dakel se katungdanan, igpapitew ran iya ka katenged dan diye te me sakup dan.

⁴³ Piru kene niyu sika himuwa. Ka minsan hentew due te kaniyu ne egkeupian ne egmabantug, keilangan ne egpeyimu sikandin ne suluhuanen niyu.

⁴⁴ Ka minsan hentew ne egkeupian ne egkeyimu ne labew kaniyu, keilangan ne egpeuripen sikandin te langun.

⁴⁵ Su minsan ka Anak te Etew ware miggendini eyew egpamakayen, ke kene, eyew egpamakey wey egpeyimatey eyew te peglekat te masalig ne me etew puun te me sale dan.”

*Ka pegbawi ni Hisus te butud ne si Bartimyu
(Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43)*

⁴⁶ Nataman, miggingume e ensi Hisus diye te lungsud te Hiriku. Hengkayi te eg-awe e sikandin wey ka me hibateen din te seeye ne lungsud duma te susuluhi ne me etew, due butud ne migpinpinuu diye te ilis te dalan ka egpamuyu ne egn-garanan ki Bartimyu ne anak ni Timyu.

⁴⁷ Te pegkarineg din ne seeye bes iya si Hisus ne matig-Nasarit, migpanguleyi e sikandin ne migkahi, “Hisus! Kabuhalan ni Dabid! Ikeyid-u a nikeykew!”

⁴⁸ Ne masulug ka migsapad kandin ne egpeen-enengen e, piru nanasnasian de iya sikandin migpanaman-taman migpanguleyi ne migkahi, “Kabuhalan ni Dabid! Ikeyid-u a nikeykew!”

⁴⁹ Ne migsanggal si Hisus wey migkahi, “Umawa niyu sikandin.”

Ne in-umew ran e ka butud wey migkahiyand, “Nekal-nekal ka! Na, sasindeg kad e su in-umew ka nikandin.”

⁵⁰ Ne indegpak e te butud ka ingkukuyumbu din ne migsasindeg e sikandin wey migparani ki Hisus.

⁵¹ Ne mig-insaan sikandin ni Hisus, “Nekey-a ka igkeupii nu ne eggimuwen ku due te keykew?”

Ne migtabak ka butud, “Talagpanulu, egkeupian a perem ne egpakakite e pad.”

⁵² Ne migkahiyand sikandin ni Hisus, “Hipanew kad. Iyan nekeuli keykew ka pegpalintutuu nu.”

Ne sauhune ne nakakite e sikandin wey migsinandul e ki Hisus te miggipanew.

11

Ka meupiya ne pegginguma ni Hisus diye te Hirusalim

(Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Huw. 12:12-19)

¹ Te egpakarani-rani e sikandan te Hirusalim, egpalinggumaan e sikandan te Bitpahi wey Bitanya ne diye te Bubungan te Ulibu. Ne dutu,

impewun-e e ni Hisus ka daruwa te me hibateen din

² wey migpanagtahaan te migkahi, “Hendiye kew seeye te kewun-aan ne bariyu. Te sikan kew pad iya egginguma, due egkakita niyu ne nati te asnu ne inniket diye ne ware pad neunturi. Hekari niyu naa seeye wey uyana niyu kayi.

³ Ne emun ke due egkahi kaniyu, ‘Mania te egkuen niyu sika?’ kahii niyu re, ‘Ingkeilangan seini te Magbebaye wey mahaan din de ig-uli.’ ”

⁴ Sikan naa, nangipanew e ka daruwa ne hibateen wey te pegginguma ran diye te bariyu, nakita ran iya ka nati te asnu diye te dalan ne inniket diye te gumawan te sabeka ne baley. Ne miggekaran dan e seeye.

⁵ Ne due me etew ne nanasindeg diye ne miginse kandan, “Hey, mania te eggekaran niyu sika?”

⁶ Ne intabak dan ka me etew sumale te ingkahi ni Hisus, seeye naa imbalahad e sikandan te me etew.

⁷ Nataman, in-uyan dan e diye te ki Hisus ka asnu wey innagpiyan dan te me kumbale dan, wey mig-untud e si Hisus.

⁸ Due masulug ne etew ne nambebelat te me kumbale dan diye te dalan, wey ka duma nanempug te me derewunen diye te me kamet wey inta-lagtag dan diye te dalan ne egbayaan ni Hisus.

⁹ Ne migmanguleyi ka miggun-a ki Hisus wey ka migsinundul ne miggenendue, “Egdayanen ka Manama! Egpanalanganin sikandin se impeen-dini te Manama kanta!

¹⁰ Egpanalangingan ka egginguma ne egharian te apu ta ne si Dabid! Egdayanen ka Manama ne diye te dibabew te langit!”

¹¹ Pegginguma ni Hisus diye te Hirusalim, migseled sikandin diye te timplu wey intengtengan din ka langun. Nataman, miglihawang e sikandin puun su mahaan e seeye egkasagkup wey miggendiyad e te Bitanya duma te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din.

*Ka pegdilus ni Hisus te kayu ne iggira
(Mat. 21:18-19)*

¹² Pegkapawe, migligkat e sikandan puun te Bitanya wey dutu miggutasan e si Hisus.

¹³ Ne due nakita rin diye te madmariyu ne kayu ne malapung se dewun ne egngaranan te iggira. Indugpu din ka kayu eyew egleuyen ke due behas. Te pegginguma rin diye, ware nakita rin ne behas su neelin de ne dewun tenged su kene pad seeye ne timpu te pegpamehas te seeye ne kayu.

¹⁴ Ne migkahiyen ni Hisus ka kayu, “Puun kuntee, warad etew ne egpakakeen pad man-e te behas nu!” Ne narineg seeye te me hibateen din.

*Ka peggendiye ni Hisus te timplu
(Mat. 21:12-17; Luk. 19:45-48; Huw. 2:13-22)*

¹⁵ Pegginguma ran diye te Hirusalim, migseled si Hisus diye te timplu wey impandeldel rin ka egmambebeli wey egmanitinda. Impamalintuad din ka me lamisa te egmanaliyu te seleppi wey ka pinnuuwan te egmameligye te me seleppati.

¹⁶ Ne ware din tuhuti ne egbaye diye te timplu seeye se eg-uyan te minsan nekey.

17 Ne impanulu din e ka me etew te migkahi, “Nasulat e diye te Kasulatan, ‘Ka baley ku e-ngaranan te baley ne ampunan te langun ne nasud’; piru innimu niyud e seini ne helesanan te me takawen!”

18 Te pegkarineg dutu te pangulu te me talagpanubad wey te me talagpanulu te Balaud te Manama, migpammitew e sikandan te paahi eyew egkeyimatayan dan si Hisus. Piru naaldekan sikan-dan ki Hisus tenged su nana-naayan ka susuluhi ne etew te pegpanulu din.

19 Ne hengkayi te egsagkup e, mig-awe ensi Hisus diye te siyudad.

*Ka panulu puun te pegdilus te kayu ne iggira
(Mat. 21:20-22)*

20 Te napawe e, nangipanew e sikandan wey naliharan dan ka kayu ne iggira wey nakita ran ne nahangu e, minsan ka me dalid.

21 Nasuman-suman ni Pidru ka neyitabu wey migkahiyen din e si Hisus, “Talagpanulu, pitawa nu ka kayu ne indilus nu, nahangu e!”

22 Ne migkahiyen sikandan ni Hisus, “Keilangan ne due pegpalintutuu niyu te Manama.

23 Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka minsan hentew ne egsuhu te sika ne bubungan ‘Keenat ka wey egpakaregpak ka diye te dahat’, ne ware pegduwa-ruwa diye te pusung din wey migpalintutuu ne egkatuman ka ingkahi rin, egkatuman iya seini.

24 Purisu egnangenan ku sikaniyu te minsan nekey ne egbuyuen niyu te Manama, palintutu-uwi niyu ne narawat niyud, wey egkarawat niyu iya.

25-26 Ke eg-ampu kew, pasayluwa niyu pa ke due nakasale kaniyu eyew ka Amey niyu ne diye te langit, egpasayluwen kew degma te me sale niyu.”*

*Ka peggubabe te katenged ni Hisus
(Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8)*

27 Nataman, nanlibed e man-e sikandan diye te Hirusalim. Ne taheed te migghippanew si Hisus diye te seled te timplu, migparani kandin ka me pangulu te me talagpanubad wey ka me talagpanulu te Balaud te Manama wey ka me igbuyag te me Hudiyu.

28 Ne mig-insaan dan si Hisus, “Nekey-a ka katenged nu te peggimu kayi? Hentew-a ka migbehey keykew te katenged te peggimu kayi?”

29 Migtabak si Hisus kandan, “Due degma inse ku kaniyu, ne emun ke egkatabak niyu seini, egnangenan ku degma sikaniyu ke nekey ka katenged ku te peggimu kayi.

30 Nangeni a nikaniyu, hendei migpuun ka katenged ni Huwan te pegpamewutismu? Diye naa te Manama wey ke diye te me etew?”

11:25-26 Mat 6:14-15. * **11:25-26** Due me sinulat ne miglagkes te birsikulu 26 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: emun ke kene niyu egpasayluwen ka duma, kene degma egpasayluwen te Amey niyu ne diye te langit ka me sale niyu. (Pitawa niyu diye te Matiyu 6:15.)

³¹ Ne migpalalahey sikandan ne migkahi, “Emun ke egkahi ki, ‘Diye migpuun te Manama,’ kema ke egkahian ki nikandin, ‘Na, mania te ware kew migpalintutuu ki Huwan?’

³² Piru kene ki egpakakahi, ‘Diye migpuun te me etew.’ ” (Naaldeki sikandan te me etew su migpalintutuu sikandan langun ne malehet ne prupita si Huwan.)

³³ Purisu migtabak sikandan ki Hisus, “Ware key nakanengneng!”

Ne migkahian sikandan ni Hisus, “Ke iling ma rue, kene ku degma egnangenan sikaniyu ke nekey ka katenged ku te peggimu kayi.”

12

Ka panunggilingan meytenged te me talagtanggu te parasan

(Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19)

¹ Nataman, migbunsud e man-e migpanulu si Hisus kandan pinaahi te me panunggilingan: “Due sabeka ne etew ne migpamula te me prutas ne enggaran te paras wey inlingut din te alad. Miglulungag sikandin te egluyangan te behas wey migbebaley man-e te matikang ne bakalag ne egupaan te talagtameng. Pegkapenga, impatanggu rin e te me talagbasuk ka parasan wey miglapu e sikandin diye te mariyu ne inged.

² Te pegginguma te timpu te pegpamupu te me behas, migsuhu sikandin te sabeka ne uripen din eyew egpakuen te baad din te prutas diye te me talagtanggu.

³ Piru inderakep dan ka uripen wey inlelampesan, wey impeuli dan ne ware inuayan.

⁴ Ne migsuhu e man-e ka kamuney te lein ne uripen, piru inlelampesan te me talagtanggu ka ulu te uripen wey impeyilawan dan.

⁵ Migsuhu e man-e ka kamuney te lein ne uripen wey inggimatayan dan ded sikandin. Ne masulug pad ka insuhu din, ne due duma kandan ne inlelampesan wey ka duma innimatayan.

⁶ Nataman, ka anak din naan de ne lukes ne pinalangge din ka nasame ne egkasuhu din. Ne impeendiye din en iya sikandin te migkahi, 'Egtahuren dan iya ka anak ku.'

⁷ Piru migpalalahey ka me talagtanggu, 'Sikan e ka anak te kamuney te parasan ne iyan egpakakamuney kayi. Kuwa kid e su eggimatayan ta sikandin eyew sikante e ka egpakakamuney kayi.'

⁸ Ne inderakep dan e sikandin wey inggimatayan, wey inggehanuy ran e diye te lihawanagan te parasan."

⁹ Mig-inse si Hisus te me etew, "Nekey naa ka eggimuwen te kamuney te parasan? Eggendiyaan din ka me talagtanggu wey egpangimatayan din sikandan, wey egpasubalan din ka parasan te duma.

¹⁰ Ware kew bes nakasabut te imbasa niyu diye te Kasulatan ne eggenendue, 'Ka batu ne insamsamilian te me talagbebaley, nasi neyimu ne batu ne pabunsuran.

¹¹ Himu seini te Magbebaye ne Manama, wey igkeinu-inu ta seini! "

¹² Egdakepen e perem si Hisus te me pangulu te me Hudiyu su nasabut dan ne sikandan ka innisuhat te panunggilingan, piru naaldekan sikan-dan te me etew. Purisu in-engkeran dan e si Hisus wey nangipanew e sikandan.

*Ka inse meyitenged te pegbayad te buhis
(Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26)*

¹³ Ne migsuhu ka me pangulu te me Hudiyu te me Parisiyu wey me sakup ni Hirudis eyew te pegsahilut ki Hisus pinaahi te peglalag din.

¹⁴ Purisu nangendiye sikandan te ki Hisus wey mig-inse, “Talagpanulu, nakanengneng key ne malehet ka inlalag nu, wey imbalahad nu ke nekey ka suman-suman te me etew meyitenged te inlalag nu, tenged su ware nu tengtengi ke nekey ka kandan ne keugpe, ke kene, impanulu nu ka kamalehetan meyitenged te igkeupii te Manama. Na, nangani key ke supak naa te Balaud ta ka pegbayad te buhis diye ki Sisar ne Impiradur, wey se kene? Keilangan naa ne egbayad key, wey se kene?”

¹⁵ Piru natahaan ni Hisus ne egpaw-pitew re sikandan, sikan naa migkahiyang din sikandan, “Mania te eg-el-elehan a nikaniyu? Uyani a te seleppi su egpitawen ku.”

¹⁶ Ne in-uyanan dan e sikandin te sabeka ne seleppi. Ne mig-inse si Hisus diye te kandan, “Hentew ne alung wey ngaran ka nakatahu kayi?”

Ne migtabak sikandan, “Ki Sisar ne Impiradur.”

¹⁷ Ne migkahiyang din e sikandin, “Ke iling due, ibehey niyu diye te Impiradur ka kandin, wey ibehey niyu degma diye te Manama ka kandin.”

Ne dutu, neinu-inu sikandan ki Hisus.

*Ka inse meyitenged te pegkeuyag
(Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40)*

¹⁸ Ne due me Sadusiyu ne migparani ki Hisus. Sikandan ka migkahi ne kenad egkeuyag ka me minatey. Ne mig-insaan dan si Hisus,

¹⁹ “Talagpanulu, migsulat si Muwisis kanta te balaud ne emun ke due etew ne egpatey ka kakey rin ne ware pad nakaanak, keilangan ne egpamaluwen din ka ipag din eyew duen ded anak te kakey rin ne migpatey e.

²⁰ Na, due pitu ne taltalaari ne neelin ne lukes. Nakaasawa ka panganey wey migpatey ne ware nakaanak.

²¹ Ne impamalu te inggiba ka ipag din, wey migpatey red degma ne ware nakaanak. Ne iling ded ka natamanan te igkatelu ne lukes.

²² Naamin ka pitu ne taltalaari ne ware nakaanak. Te katammanan, migpatey e degma ka malitan.

²³ Na, te aldew ne eg-uyahen e ka me minatey, hentew naa ka asawa rin ne malehet su naamin ma ka pitu ne nakaasawa kandin?”

²⁴ Ne migtabak si Hisus kandan, “Naseyyup kew su ware kew nakasabut te Kasulatan wey te geem te Manama.

²⁵ Su emun ke egkeuyag e ka me minatey, kenad egmaas-asaweey sikandan su egpekeiling e sikanandan te me panalihan diye te langit.

²⁶ Na, meyitenged te peg-uyag te me minatey, ware kew bes nakasabut te imbasa niyu ne insulat

ni Muwisis meytenged te nalegleg ne sapinit ke hendei kahii sikandin te Manama, ‘Sikeddiey ka Manama ni Abraham, ka Manama ni Isaak, wey ka Manama ni Hakub’?

²⁷ Iyan igpasabut kayi ne kene ne Manama sikandin te me minatey, ke kene, Manama te neneuyag. Sikan naa ka amana kew iya naseyyup.”

Ka suhu ne labew te langun

(Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28)

²⁸ Ne due sabeka ne talagpanulu te Balaud te Manama ne nakarineg engki Hisus te migpaapapuley te me Sadusiyu. Narineg din ne meupiya ka tabak ni Hisus kandan, purisu mig-insaan din sikandin, “Nekey ka suhu ne labew te langun?”

²⁹ Ne migtabak si Hisus, “Seini ka suhu ne labew te langun: ‘Pammineg kew me kabuhalan ni Israil! Sabsabeka re ka Manama ne Magbebaye ta wey warad duma.

³⁰ Keilangan ne eggeyinawaan nu ka Magbebaye ne Manama nu ne egpuun te pusung nu, egpuun te gimukud nu, egpuun te suman-suman nu wey egpuun te keseg nu.’

³¹ Seini ka igkarangeb: ‘Geyinawei nu ka duma nu iling te peggeyinawa nu te keykew ne pegkeetew.’ Warad duma pad ne suhu ne labew pad kayi te daruwa.”

³² Ne migkahiyan sikandin te talagpanulu te Balaud te Manama, “Eleg sika Talagpanulu! Malehet ka ingkahi nu ne sabeka re ka Manama wey warad iya duma su sikandin de iya.

³³ Ne keilangan ne eggeyinawaan ta ka Manama ne egpuun te pusung ta, wey egpuun te suman-suman ta, wey egpuun te keseg ta. Ne keilangan ne eggeyinawaan ta ka дума ta iling te peggeyinawa ta te kanta ne pegkeetew. Meupiya pad ka pegtuman te seini ne me suhu du te pegtutung te ayam ne igpanubad wey дума pad ne igpanubad diye te Manama.”

³⁴ Te pegkakita ni Hisus ne natuenan ka tabak te talagpanulu te Balaud te Manama, migkahian din e sikandin, “Mahaan kad e egkasakup te Migharian te Manama.”

Ne puun dutu warad e egpaalag-alag ne eg-inse-inse kandin.

Ka inse meyitenged te Kristu

(Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44)

³⁵ Taheed te migpanulu si Hisus diye te timplu, mig-inse sikandin, “Mania te migkahi ka talagpanulu te Balaud te Manama ne ka Kristu kabuhalan kun ni Dabid?”

³⁶ Si Dabid mismu ka migkahi pinaahi te Panisingan te Manama,

‘Ka Manama migkahi diye te Magbebaye ku:

Pinnuu ka kayi te igkakawanan* ku,

taman te eggimuwen ku ne diekanan nu ka me kuntere nu.’

³⁷ Mismu ne si Dabid ka migngaran kandin te Magbebaye, purisu egmenuwen naa te Kristu ne egkeyimu ne kabuhalan ni Dabid?”

12:33 Hus 6:6. **12:34** Luk 10:25-28. **12:36** Sal 110:1. * **12:36** Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew.

Ne nahale ka susuluhi ne etew ne migpammineg ki Hisus te migpanulu.

Ka pegpaney-paney ni Hisus meytenged te talagpanulu

(Mat. 23:1-36; Luk. 20:45-47)

³⁸ Te pegpanulu ni Hisus, migkahi sikandin, “Bantey kew te me talagpanulu te Balaud te Manama, su egkeupian sikandan ne egleug-leug ne egkukumbale te mallayat. Ne egkeupian sikandan ne egtahuren te me etew diye te me palingkiyan

³⁹ wey eg-alam te me mateles ne pinnuwan diye te me simbaan te me Hudiyu wey te pinnuwan te me talahuren diye te sahakeenan.

⁴⁰ Inlupihan dan ka me balu wey impangahew ran ka me kasangkapan dan minsan ka me baley ran, wey mallayat sikandan ne eg-ampu ka egpapitew-pitew re. Sikan naa ka subla pad ne masumpit ka leypad ne egkeumaan dan!”

Ka imbehey te balu diye te Manama

(Luk. 21:1-4)

⁴¹ Migpinuu si Hisus diye te egkatangkaan te tahuanan te seleppi diye te timplu wey in-ipat din ka susuluhi ne etew ne nangulug te me seleppi dan. Ne masulug ka me meyaman ne mig-ulug te dakel ne seleppi.

⁴² Nataman, due migginguma ne balu ne egkaayu-ayu ne migparani wey mig-ulug te daddaruwa ne keddeku.

⁴³ Ne impeparani ni Hisus ka me hibateen din kandin wey migkahiyan, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: sika se balu ne egkaayu-ayu,

subla pad ne dakel ka in-ulug din du te langun ne mig-ulug diye te tahuanan.

⁴⁴ Su ka дума migbehey te subla naan de te seleppi dan, piru ka balu ne egkaayu-ayu, im-behey rin ka langun ne egkaresdesenan din te keuyahan.”

13

Ka pegtagne ni Hisus te pegkahuhus te timplu
(*Mat. 24:1-2; Luk. 21:5-6*)

¹ Te peglihawang ni Hisus te timplu, due sabeka ne hibateen din ne migkahi kandin, “Talagpanulu, pitawa nu ma sika se me batu ne amana ne derakel ne inggamit te peggimu te timplu! Amana ne mateles ka pegpasasindeg kayi!”

² Ne migkahiyen ni Hisus sikandin, “Nakita nu seini se dakel ne baley? Piru keureme, ware minsan sabeka ne batu ne egkasame diye te neunturan din, egkahebe iya ka langun.”

Ka me samuk wey me kalasayan
(*Mat. 24:3-14; Luk. 21:7-19*)

³ Taheed te migpinpinuu si Hisus diye te Bubungan te Ulibu ne egkatangkaan te timplu, migtugtuhehan sikandin insei enni Pidru, Santiyagu, Huwan wey Andris.

⁴ Migkahi sikandan, “Nangeni key ke ken-u egkeyitabu seini, wey nekey-a ka palinneu ne egkatuman e seini se langun?”

⁵ Ne migtabak si Hisus kandan, “Bantey kew ne kene kew egkeuyan te kene ne malehet ne talagpanulu.

⁶ Su masulug ka eggendini ne egpeila ne sikan-dan kun ka Kristu, wey masulug ka egkeuyan dan.

⁷ Ne kene kew kaaldeke ke egpakarineg kew te egmabunbunuey due te marani niyu, wey te me guhuren meytenged te egmabunbunuey diye te mariyu. Su keilangan iya ne egkeyitabu sika, piru kene pad ne sika ka katammanan.

⁸ Egpakigkuntere ka sabeka ne nasud te lein ne nasud wey egpakigkuntere ka sabeka ne tribu te lein ne tribu. Egginguma ka me linug wey bitil te minsan hendei ne inged. Piru sika langun, bunsuranan pad te kasakitan iling te eglesutan ne egbaletikan.

⁹ “Purisu bantey kew su eg-uyanen kew nikan-dan diye te hukumanan wey egpanlampesan kew diye te seled te simbaan te me Hudiyu. Eg-paatubangen kew diye te me gubirnadur wey te me Hari tenged keddiey eyew egpakapangguhud kew te Meupiya ne Panugtulen diye te kandan.

¹⁰ Keilangan ne iggun-a igwali ka Meupiya ne Panugtulen diye te langun ne me nasud te kene pad egginguma ka katammanan.

¹¹ Ne emun ke eg-uyanen kew e nikandan wey igbehey diye te hukumanan, kene kew kalaggew ke nekey ka eglalahaen niyu. Ilalag niyu re ke nekey ka igpanulu kaniyu te Manama te sika ne timpu su kenad e ne sikaniyu pad ka eglalag, su ka Panisingan e te Manama.

¹² Due me etew ne iyan mismu egpeyimatey te me suled dan. Ne due me amey ne egpeyimatey te me anak dan, ne due degma me anak ne egkun-

tere te me amey wey iney ran wey egpeyimatey kandan.

¹³ Egdumutan kew te langun ne etew tenged keddiey. Piru seeye se egpabulus eg-ikul keddiey taman te katamanan iyan egkaluwas.”

*Ka makaalat-halat ne talagdereet
(Mat. 24:15-28; Luk. 21:20-24)*

¹⁴ Ne migpabulus si Hisus ne migkahi, “Ke egkiteen niyud ka makaalat-halat ne ‘talagdereet ne lilinditi diye te tangkaan te Manama’ ne diye egsasindeg te kene ne eleg kandin, (keilangan ne egsabuten seini te talagbasa), seeye se me etew ne diye te Hudiya, keilangan ne eg-aput diye te me bubungan.

¹⁵ Ne seeye se etew ne diye te atep te baley rin, * keilangan ne kenad e egpamaneug eyew egkuwa te me kasangkapan din diye te seled.

¹⁶ Ne seeye se diye te kamet, keilangan ne kenad eg-uli eyew egkuwa te kumbale din.

¹⁷ Mekeyid-u-hid-u te seeye ne me timpu ka egkengaberes wey ka egmasusu pad te me anak dan.

¹⁸ Ampu kew ne kene egkeyitabu sika te tingmaagsil.

¹⁹ Su egginguma te seeye ne timpu ka makabayad-bayad ne peg-antus ne ware pad neyitabu puun te peggimu te kalibutan taman kuntee, wey kenad e seini egkeyitabu pad man-e.

²⁰ Emun ke ware pad hilepeti te Manama ka seeye ne timpu, egkahule iya egpamatey ka me

---

13:13 Mat 10:22. **13:14** Dan 9:27; 11:31; 12:11. **13:15** Luk 17:31. * **13:15** Mapatag ka atep te me Hudiyu. **13:19** Dan 12:1; Imp 7:14.

etew. Piru tenged te me etew ne in-alam din, innilepetan din ka seeye ne timpu.

²¹ “Ne emun ke due egkahi kaniyu, ‘Pitew kew, kayi ka Kristu!’ wey ke ‘Pitew kew, diye sikandin!’ kene kew en iya palintutuu.

²² Su eglepew ka kene ne malehet ne me Kristu wey kene ne malehet ne me prupita. Eggimu sikandan te me palinneu wey me kein-inuwan eyew egkeuyan ka me etew, ke egkaayun, minsan seeye se in-alam te Manama.

²³ Purisu bantey kew su tapey kud sikaniyu panpanayi te langun-langun.

*Ka pegginguma te Anak te Etew
(Mat. 24:29-31; Luk. 21:25-28)*

²⁴ “Emun ke egkapenge e ka me peg-antus te seeye ne timpu, egmarusilem e ka aldew wey kenad e eglayag ka bulan,

²⁵ wey egkengeulug e ka me bituen puun te langit wey egkawelwel ka me tahu diye te langit.

²⁶ Ne egkataman, egkakita ran e ka Anak te Etew ne eglepew diye te gapun duma te dakel ne geem wey katelesan.

²⁷ Ne igpeendiye din ka me panalihan din diye te langun ne inged kayi te ampew te tane eyew te peglibulung te keet-etawan ne in-alam din.

*Ka katahaan puun te kayu ne iggira
(Mat. 24:32-35; Luk. 21:29-33)*

13:24 Isa 13:10; Huwil 2:10,31; 3:15; Imp 6:12; Isa 13:10; Isi 32:7.

13:25 Isa 34:4; Imp 6:13; Huwil 2:10.   **13:26** Dan 7:13; Imp 1:7.

²⁸ “Na, sumsumana niyu ka kayu ne iggira wey himuwa niyu ne panunggilingan. Emun ke egtunasan e ka me sugpang din, sika ka palinneu ne mahaan e ka tingmeinit.

²⁹ Iling naan ded degma due, emun egkakita niyud ne egkeyitabu e seini, egkatahaan niyud ne marani e sikandin, egpalinggumaan e.

³⁰ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: egkatuman e sika langun te kene pad egkengamatey ka me etew te kuntee ne timpu.

³¹ Egkaawe ka langit wey ka tane, piru ka keddi ne lalag kene iya egkaawe.

*Ware nataheyi ka aldew te peglibed din
(Mat. 24:36-44)*

³² “Piru ware minsan sabeka ne nakataha te aldew wey te uras ke ken-u seeye egkeyitabu, minsan ka me panalihan diye te langit wey ka Anak, su iyan de nakataha ka Amey.

³³ Purisu bantey kew wey tanud-tanud kew su ware kew nakataha ke ken-u sika egkeyitabu.

³⁴ Egpekeiling seini te etew ne eggipanew diye te mariyu ne inged. Te ware pad sikandin migligkat, egpamehayan din te me himu ka tagse uripen din, wey impanagtahaan din ka talagbantey te gumawan te keilangan ne egbantey.

³⁵ Sikan naa, bantey kew su ware kew nakataha ke ken-u eglibed ka kamuney te baley: ke egpangilumkilum naa, wey ke egliware naa te marusilem, wey ke eg-ukale naan e ka manuk, wey ke maselem naan e iya.

³⁶ Kema ke sahuhune ne egginguma sikandin wey egkeumaan kew ne nanlipereng.

³⁷ Ka ignangen ku kaniyu, ignangen ku degma diye te langun ne etew: bantey kew!”

14

Ka planu te peggimatey ki Hisus

(Mat. 26:1-5; Luk. 22:1-2; Huw. 11:45-53)

¹ Ikaruween naan de ne Sahakeen e te Peglihad te Panalihan wey te Paan ne Ware Patulin. Ne ka me pangulu te talagpanubad wey ka me talagpanulu te Balaud te Manama, migpammitew sikandan te paahi ke egmenuwen ne egkarakep dan si Hisus te heles de eyew egkeyimatayan.

² Migkahi sikandan, “Kene ta eggimuwen seini te timpu te Sahakeen, su kema ke egkasamuk ka me etew.”

Ka peg-itis ki Hisus te peemut

(Mat. 26:6-13; Huw. 12:1-8)

³ Te seeye ne timpu, diye ensi Hisus te Bitanya te baley ni Simun ne ibungen. Ne due malitan ne miggunguma ne mig-uyan te mahal ne peemut ne nardu ne diye itahu te alabastru. Te sasangan pad ne egkeen si Hisus, migparani ka malitan kandin wey impese din ka tahuanan wey in-itisan din e ka ulu ni Hisus.

⁴ Piru due duma dutu ne nabelu wey migpalalal-hey sikandan ne migkahi, “Mania te migde-deetan sika se peemut?”

⁵ Igbelegye din perem sika te subla te tatelu ne gatus (300) ne dinaryu* wey igpamehey diye te egkengaayu-ayu ka halin.” Ne dutu, inderew-ey ran e ka malitan.

⁶ Piru migkahiyen sikandan ni Hisus, “Balahara niyu re due sikandin! Mania te egbanggawen niyu sikandin? Amana ne meupiya ka innimu rin kayi te keddi.

⁷ Su ka egkengaayu-ayu, layun niyu mule egkaruma wey egpakabulig kew kandan te minsan ken-u ne igkeupii niyu. Piru sikeddi, kena a nikaniyu layun egkaruma.

⁸ Innimu rin ke nekey ka egkeyimu rin, wey in-tisan din ka lawa ku tahahe te pegsabal keddiey keureme.

⁹ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: minsan hendei igwali ka Meupiya ne Panugtulen kayi te intiru ne kalibutan, egkahuhud degma ka innimu rin kayi te keddi eyew egkasuman-suman sikandin.”

*Ka pegpakigsabut ni Hudas te peg-akal ki Hisus
(Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6)*

¹⁰ Nataman, miggendiye te me pangulu te me talagpanubad si Hudas Iskaryuti ne sabeka te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen ni Hisus eyew eg-akalan din sikandin wey igbehey diye te kandan.

¹¹ Amana sikandan nahale te pegkarineg dan dutu, wey migsaan dan si Hudas ne egbeheyan dan te seleppi. Purisu migpammitew sikandin te meupiya ne timpu ne egkaakalan din si Hisus.

---

* **14:5** Ka sabeka ne dinaryu eleg ne igsuul te sabeka ne aldew. **14:7** Diy 15:11.

Ka peg-andam te me hibateen ni Hisus te iglabung

(Mat. 26:17-19; Luk. 22:7-13)

¹² Ne miggingume e ka an-anayan ne aldew te Sahakeen te Paan ne Ware Patulin, ka aldew ne egpanubad te nati ne karniru eyew egkeenen te Sahakeen. Ne dutu mig-insaan si Hisus te me hibateen din, “Hendei key egpeendiyaa nikeykew eyew te peg-andam te egkeenen ta te Peglihad te Panalihan?”

¹³ Ne insuhu din ka daruwa te me hibateen din te migkahi, “Hendiye kew te siyudad wey due etew ne egkasinug-ung niyu diye ne egtiang te banga ka migpanakeru. Sinundula niyu naa sikandin

¹⁴ ke hendei eglasud wey kahii niyu ka mahinged, ‘Eg-inse ka talagpanulu keykew, Hendei ka sinabeng ne egkeenan ku duma te me hibateen ku te Peglihad te Panalihan?’

¹⁵ Ne igpakita rin kaniyu ka maluag ne sinabeng diye te dibabew ne kumplitu te me kasangkapan wey naandam e, wey dutun kew naa andam te iglabung ta.”

¹⁶ Nataman, miggiapanew e ka daruwa ne hibateen ne miggiendiye te siyudad, wey nakita ran ka langun sumale te inlalag ni Hisus kandan. Seeye naa in-andam dan e ka egkeenen para te Sahakeen te Peglihad te Panalihan.

Ka peglabung enni Hisus

(Mat. 26:20-30; Luk. 22:14-23; Huw. 13:21-30; 1 Kur. 11:23-25)

¹⁷ Ne hengkayi te nasagkup e, nangingume e ensi Hisus дума te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din.

¹⁸ Te sasangan e sikandan ka egmangekeen, migkahi si Hisus diye te kandan, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: due sabeka kaniyu kayi kuntee te migkeen ne eg-akal keddi.”

¹⁹ Ne dutu nalaggew e sikandan wey migpasub-subaley mig-inse ki Hisus ne migkahi, “Kema ke sikeddi ka egkahiyan nu?”

²⁰ Migtabak si Hisus, “Sabeka kaniyu te sapulu wey daruwa (12) ne migmaamul keddi migdallut te paan diye te yahung.

²¹ Egpatay ka Anak te Etew sumale te nasulat te Kasulatan, piru mekeyid-u-hid-u ka etew ne eg-akal kandin. Meupiya pad ke ware sikandin neetew!”

²² Te sasangan pad sikandan ne egmangekeen, migkuwa si Hisus te paan wey impasalamatan din ka Manama, wey impanepik-tepik din seini wey impamehey rin diye te me hibateen din te migkahi, “Kuwa kew kayi. Seini ka lawa ku.”

²³ Nataman, migkuwe e man-e sikandin te senge ubab ne binu, ne impasalamatan din e ka Manama wey intaruwey rin diye te kandan, wey mig-inum e sikandan langun.

²⁴ Ne migkahiyan sikandan ni Hisus, “Sika ka langesa ku ne igpatihis para te masulug ne me etew, wey iyan egpamalehet te kasabutan te Manama diye te keet-etawan din.

²⁵ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: kena ad e eg-abey eg-inum te seini ne inumen ne egpuun

te paras taman te aldew ne eg-inum ad te iyam ne inumen diye te Migharian te Manama.”

²⁶ Nataman, nangulahing e sikandan te pegdayan te Manama, wey nangendiyad e te Bubungan te Ulibu.

Ka pegtagne ni Hisus ne igpahunware din ni Pidru

(Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Huw. 13:36-38)

²⁷ Ne migkahiyang sikandan ni Hisus, “Eg-engked kew langun keddiey su nasulat diye te Kasulatan, ‘Eggimatayan ku ka talagtameng te me karniru, wey egmemekegsuwey-suwey e ka me karniru.’”

²⁸ Piru te pegkapenga te peg-uyag keddi, egguna ad kaniyu diye te Galiliya.”

²⁹ Ne migkahiyang ni Pidru si Hisus, “Minsan eg-engkeran kad te langun, kena ad iya eg-engked keykew!”

³⁰ Ne migkahiyang sikandin ni Hisus, “Egnanganan ku sikeykew te malehet: te kene pad eg-ukale ka manuk te kararuwa te seini ne karusileman, katatelu ad nikeykew igpahunware.”

³¹ Piru mabagget iya ne migpehet-pehet si Pidru ne migkahi, “Minsan pad eggimatayan a duma keykew, kene ku iya igpahunware sikeykew.”

Ne iling ded degma dutu ka ingkahi te duma ne me hibateen.

Ka peg-ampu ni Hisus diye te Gitsimani

(Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46)

³² Nataman, nangendiyad e ensi Hisus te inged ne egnanganan te Gitsimani wey migkahiyang din

ka me hibateen din, “Kayi kew pa paminnuu taheed te eg-ampu e pad.”

³³ Ne induma rin si Pidru, si Santiyagu wey si Huwan, ne dutu naheram din ka subla ne pegkalaggew wey migmemasakit ka geyinawa rin.

³⁴ Ne migkahiyen sikandan ni Hisus, “Amana ne sesakiti ka geyinawa ku ne hendue te egkapatey ad e. Kayi kew naan pa wey kene kew eglipereng.”

³⁵ Ne migpabulus si Hisus diye te kewun-aan wey mig-usengul diye te tane. Mig-ampu sikandin ke egkaayun ne kene perem egginguma diye te kandin ka eg-antusen din.

³⁶ Migkahi sikandin, “Ame, egpekeyimu ka te langun. Angaya nu seini se ubab te peg-antus ne kayi te keddiey. Piru kene ne iyan egkatuman ka keddiey ne pegbuut, ke kene, ka keykew ne pegbuut.”

³⁷ Nataman, miglibed e si Hisus diye te me hibateen din wey neumaan din sikandan ne nenewulep e. Ne migkahiyen din e si Pidru, “Etuwey Simun, newulep ke bes? Kene kew egpakaantus ne kene eglipereng duma keddi minsan senge uras de?

³⁸ Kene kew lipereng, wey ampu kew eyew kene kew egkatintal. Egkeupian perem ka panisingan piru mahuye ka lawa niyu.”

³⁹ Ne mig-awe e man-e si Hisus wey mig-ampu te iling ded te in-ampu din te an-anayan.

⁴⁰ Te peglibed din, neumaan din ded man-e sikandan ne nenewulep su egmemakalipipereng en iya sikandan. Ne ware sikandan nakaneng-neng ke nekey ka igtabak dan ki Hisus.

⁴¹ Te igkatelu e ni Hisus te eglibed diye te me hibateen din, migkahiyen din e sikandan, “Ew, nenewulep kew bes pad wey nangimmeley? Eleg e sika! Miggingume e ka timpu ne igbehey e ka Anak te Etew diye te me makasesale.

⁴² Bukal-bukal kew e su egmangipanew kid. Pitawa niyu, sikan e ka eg-eakal keddiey!”

Ka pegdakep ki Hisus

(Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Huw. 18:3-12)

⁴³ Te sasangan pad ne eglalag si Hisus, miggingume e si Hudas ka sabeka te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din. Masulug ne me etew ka migduma kandin ne nanguyan te me kampilan wey me lampes. Insuhu sikandan te me pangulu te me talagpanubad, me talagpanulu te Balaud te Manama wey igbuyag te me Hudiyu.

⁴⁴ Ne seeye se talag-akal migbehey kandan te palinneu ne migkahi, “Ka etew ne eggarekan ku, sikan naa dakepa niyu. Uyana niyu sikandin wey ay-ayari niyu te egbantey.”

⁴⁵ Te pegginguma ni Hudas, migleus e sikandin diye ki Hisus wey migkahi, “Talagpanulu!” Ne miggarekan din e sikandin.

⁴⁶ Ne inderakep dan e si Hisus wey impakamkamalan dan te eggen-gen.

⁴⁷ Piru due sabeka ne migsasindeg dutu ne miggulabut te kampilan din wey intibbas din ka uripen te Labew ne Talagpanubad, wey natamped e ka talinga.

⁴⁸ Ne mig-inse si Hisus diye te kandan, “Takawen a? Mania te nanguyan kew te me kampilan wey me lampes ka egdakep keddiey?”

49 Tagse aldew duma a nikaniyu diye te timplu ka egpanulu, ne wara a nikaniyu derakepa. Piru keilangan ne egkatuman ka nasulat diye te Kasulatan.”

50 Nataman, in-engkeran e sikandin te me hiba-teen din wey namallahuy e sikandan langun.

51 Ne due kanakan ne migsinsinundul ki Hisus ne ware migkukumbale su migkukuyumbu de te hinabel. Egderakepen dan e perem sikandin

52 piru iyan dan de nahen-genan ka ingkukuyumbu din, ne nakapallahuy sikandin ne migpalawas naan de.

Ka peg-inse-inse ki Hisus te me Talaggukum

(*Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-55, 63-71; Huw. 18:13-14, 19-24*)

53 Nataman, in-uyan dan e si Hisus diye te baley te Labew ne Talagpanubad. Ne diye nanlibulung ka langun ne pangulu te talagpanubad, ka me igbuyag te me Hudiyu, wey ka me talagpanulu te Balaud te Manama.

54 Ne migsinundul degma si Pidru ki Hisus ne migpadpariyu de taman diye te lama te Labew ne Talagpanubad. Ne diye sikandin migpinnuu duma te me talagtameng ka egginarang.

55 Ne migpammitew ka me pangulu te me talagpanubad wey ka sakup te me Talaggukum te me Hudiyu te igbayung dan ki Hisus eyew egpeyimatayan dan sikandin, piru ware nakita ran.

56 Masulug ne me etew ka migpangguhud te ubat meyitenged ki Hisus piru ware nenekeg-iling ka guhuren dan.

57 Ne due duma ne migsasindeg wey migpang-guhud te ubat meyitenged ki Hisus ne migkahi,

58 “Narineg ney sikandin ne migkahi, ‘Egguhusen ku seini se timplu ne innimu re te etew. Ne igpasasindeg ku red man-e seini seled te tatelu ne aldew ne kenad ne hinimuwan te etew.’”

59 Piru minsan pad dutu, ware nenekeg-iling ka guhuren dan.

60 Ne migsasindeg ka Labew ne Talagpanubad diye te tangkaan te langun ne etew wey mig-inse ki Hisus, “Na, ware igkatabak nu te me sumbung meyitenged keykew?”

61 Piru migpeeneng-eneng de si Hisus wey ware migtabak. Ne mig-abayan e man-e sikandin insei te Labew ne Talagpanubad, “Sikeykew naa iya ka Kristu ne Anak te Egdeyrayen ne Manama?”

62 Ne migtabak si Hisus, “Sikeddiey iya, wey egkiteen niyu kangkuwa ka Anak te Etew ne eg-pinnuu diye te igkakawanan[†] te Maresen ne Manama. Ne egginguma sikandin ne egdumaan te gapun diye te langit.”

63 Te pegkarineg dutu te Labew ne Talagpanubad, inggisi din ka kumbale din wey migkahi, “Mania te egkeilangan ki pad ne egkuwa te me talagpamalehet

64 te narineg niyud ma ka pegbaley-baley rin te Manama? Na, nekey te suman-suman niyu?”

Ne dutu, mig-uuyunan dan langun ne eleg ne eggimatayan si Hisus.

14:58 Huw 2:19. **14:62** Dan 7:13. † **14:62** Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew. **14:64** Lib 24:16.

⁶⁵ Nataman, in-iileban e te дума ne etew si Hisus wey imbagkesan dan ka mata rin wey impandabi ran e sikandin. Ne migkahi sikandan, “Ne la, antuki nu ke hentew-a ka migpasakit keykew?” Ne in-angey e si Hisus te me talagbantey wey impanagpi dan sikandin.

Ka pegpahunware ni Pidru meyitenged ki Hisus (Mat. 26:69-75; Luk. 22:56-62; Huw. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Ne taheed te diye pad si Pidru te lama, due miglihad ne malitan ne sabeka te me suluhuanen te Labew ne Talagpanubad.

⁶⁷ Te pegkakita rin ki Pidru ne migginarang, immemetmetan din sikandin wey migkahiyen, “Hey, дума ka iya ni Hisus ne matig-Nasarit.”

⁶⁸ Piru migpahunware si Pidru ne migkahi, “Wara a nakataha wey nakasabut ke nekey ka impanlalag nu.” Ne miggendiyad sikandin te kasunguwan te alad. Ne dutu, due manuk ne mig-ukale.‡

⁶⁹ Te nakite e man-e si Pidru te suluhuanen ne malitan, migkahiyen din e ka me etew ne nanasindeg diye, “Duma ran iya ka sika ne etew.”

⁷⁰ Piru migpahunware ded man-e si Pidru.

Ware de naluhay, migkahiyen e man-e si Pidru te me etew ne nanasindeg dutu, “Malehet iya ne дума ka nikandan su matig-Galiliya ke ma.”

⁷¹ Piru migpahunlibet iya si Pidru ne migkahi, “Mengeyibet iya te pegkeetew ku, wara a iya

---

‡ **14:68** Ka дума ne me sinulat ware miglagkes kayi su kene ne klaru diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: ‘ne dutu, due manuk ne mig-ukale’.

nekeila te sika ne etew ne egkahiyen nu minsan pad egpatey a!”

⁷² Ne due-rue ne mig-ukale e man-e ka manuk wey nasuman-suman ni Pidru ka ingkahi ni Hisus kandin, “Te kene pad eg-ukale ka manuk te kararuwa, katatelu ad nikeykew igpahunware.” Ne dutu, migpanaman-taman e migsinehew si Pidru.

15

Ka peg-uyan ki Hisus diye te ki Pilatu

(Mat. 27:1-2, 11-14; Luk. 23:1-5; Huw. 18:28-38)

¹ Te pegkapawe e, miglibulung wey migmasab-sabutey ka me pangulu te me talagpanubad duma te me igbuyag te me Hudiyu, wey me talagpanulu te Balaud te Manama, wey ka langun ne sakup te me Talaggukum te me Hudiyu. Imbebaku dan e si Hisus wey in-uyan dan e diye te ki Gubirnadur Pilatu, wey imbehey ran e kandin.

² Ne mig-insaan sikandin ni Pilatu, “Sikeykew iya ka Hari te me Hudiyu?”

Migtabak si Hisus, “Inkahi nud en iya.”

³ Ne masulug ka imbebayung kandin te me pangulu te me talagpanubad.

⁴ Purisu mig-insaan e man-e sikandin ni Pilatu, “Ware igkatabak nu te masalig ne imbebayung dan keykew?”

⁵ Piru warad e migtabak si Hisus, sikan naa ka neinu-inu si Pilatu.

Ka peg-uuyun ki Hisus ne eggimatayan

(Mat. 27:15-26; Luk. 23:13-25; Huw. 18:39-19:16)

⁶ Nabatasan e ni Pilatu ne tagse Sahakeen te Peglihad te Panalihan, due eglekaan din ne pinirisu ne igkeupii te me etew.

⁷ Due enggaranan ki Barabas ne naprisu duma te me duma rin su nekeyimatey te timpu te pegribildi ran te gubirnu.

⁸ Ne amana ne masulug ka me etew ne migparani ki Pilatu wey mighangyu kandin ne eglekaan e ka pinirisu iling te nabatasan din e ne eggimuwen.

⁹ Ne mig-insaan sikandan ni Pilatu, “Egkeupian kew naa ne eglekaan ku ka Hari te me Hudiyu?”

¹⁰ Su nakataha si Pilatu ne neimma re ki Hisus ka me pangulu te talagpanubad, sikan naa ka indakep dan e si Hisus wey imbehey e diye te kandin.

¹¹ Piru intipu te me pangulu te me talagpanubad ka me etew ne si Barabas ka egpalekaan dan ki Pilatu, kene ne si Hisus.

¹² Ne mig-insaan e man-e ni Pilatu ka me etew, “Na, nekey naa ka eggimuwen ku kayi te etew ne egnangenan niyu ne Hari te me Hudiyu?”

¹³ Ne migbalbalukan sikandan ka migkahi, “Ilansang nu sikandin te krus!”

¹⁴ Ne mig-insaan sikandan ni Pilatu, “Mania, nekey bes ka neyimu rin ne mareet?”

Piru nanasnasian de iya sikandan ka migman-guleyi ne migkahi, “Ilansang nu sikandin te krus!”

¹⁵ Ne tenged su egkeupian si Pilatu ne egpaka-pahale te me etew, impalekaan din e si Barabas, wey impalampesan din si Hisus wey imbehey rin e diye te me sundalu eyew iglansang te krus.

*Ka pegbaley-baley te me sundalu ki Hisus
(Mat. 27:27-31; Huw. 19:2-3)*

¹⁶ Nataman, in-uuyan e si Hisus te me sundalu diye te lama te palasyu te gubirnadur, wey im-palibulung dan e ka langun ne duma ran ne me sundalu.

¹⁷ Ne insaluuban dan si Hisus te kumbale ne ubi se batek, wey miggimu sikandan te kuruna ne duhi wey impakuruna ran e kandin.

¹⁸ Nataman, imbaley-baley ran e sikandin te migkahi, “Egmabantug ka Hari te me Hudiyu!”

¹⁹ Ne inlelampesan dan e te tuked ka ulu ni Hisus wey in-iileban dan e sikandin, wey migpan-imbuel e sikandan diye te tangkaan din.

²⁰ Pegkapenga ran te egbaley-baley kandin, inluung dan e ka kumbale ne ubi se batek wey inlibed dan ded ipasaluub ka tapey ne kumbale din. Nataman, in-uyan dan e sikandin diye te lihawangan te siyudad eyew iglansang te krus.

Ka peglansang ki Hisus te krus

(Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-43; Huw. 19:17-27)

²¹ Te sasangan e sikandan ne egmangipanew, due nasinug-ung dan ne matig-Sirini ne egn-garanan ki Simun, ne amey enni Alihandru wey ni Rupu. Diye sikandin egpuun te sityu wey eggendiye te siyudad, ne impepehes dan sikandin patianga te krus ni Hisus.

²² Ne diye dan uyana si Hisus te inged ne egn-garanan te Gulguta (Inged te Angkal ka igpasabut kayi).

²³ Ne egbebehayan dan e perem si Hisus te binu ne insehuan te delemetan ne enggaran te mira, piru ware migkuwa si Hisus.

²⁴ Nataman, inlansang dan e si Hisus te krus, wey imbaad-baad dan e ka kumbale din. Migpintut-pintut sikandan ke nekey ne baad te kumbale ni Hisus ka egkakuwa ran.

²⁵ Me alas nuwibi seeye te maselem* te peglansang dan ki Hisus.

²⁶ Ne seini ka sumbung ne insulat diye te kere-tula te krus, “Ka Hari te me Hudiyu.”

²⁷⁻²⁸ Due degma daruwa ne takawen ne inlansang te krus дума ki Hisus. Ka sabeka diye te igkakawanan din wey ka dangeb diye te igkahibang din.†

²⁹ Ne ka me etew ne egmanlihad dutu, egmanlengey-lengey ka egbaley-baley ki Hisus ne egkahi, “Ew, sikeykew bes iya ka egguhus te timplu wey igbalew-balew red igpes-ek seled te tatelu re ne aldew!

³⁰ Na, luwasa nu ka pegkeetew nu wey pama-neug ka due te krus!”

³¹ Ne migdali-di ded degma ki Hisus ka me pangulu te me talagpanubad дума te me talagpanulu te Balaud te Manama ne migkahi, “Inluwas din ka дума, piru kene sikandin egpakaluwas te pegkeetew rin!

15:24 Sal 22:18. * **15:25** Te Grigu: igkatelu ne uras. † **15:27-28** Ka дума ne me sinulat miglagkes te birsikulu 28 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: ne natuman e ka nasulat diye te Kasulatan ne miggenendue, “In-isip sikandin ne sabeka ne mareet ne etew.” **15:29** Sal 22:7; 109:25; Mar 14:58; Huw 2:19.

³² Egpitawen te naan iya ke egpakapamaneug te krus ka Kristu ne Hari te Israil, eyew egpakapalintutuu kid e kandin!”

Ne migdali-di ded degma ki Hisus ka me dumarin te inlansang te krus.

Ka pegkapatey ni Hisus

(Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Huw. 19:28-30)

³³ Ne hengkayi te meudtu e, migmarusilem e ka intiru ne nasud taman te alas tris te maapun.‡

³⁴ Te alas tris e te maapun, migpanguleyi si Hisus te meemen ne miggenendue, “Ili, Ili, lima sabaktani?” Ka igpasabut kayi, “Manama, Manama, mania te in-engkeran a nikeykew?”

³⁵ Te pegkarineg te duma ne me etew ne nanasindeg dutu, migkahi sikandan, “Pammineg kew, impangumew rin si Ilyas!”

³⁶ Ne due sabeka kandan ne migpallahuy ne mig-angey te egpekeiling te kutsun§ wey in-eled din te maperes ne binu wey imbagkes din diye te geed eyew igpasupsup ki Hisus. Ne migkahi sikandin, “Duen kew pa, egpitawen te naan iya ke eggendini si Ilyas ka eg-angey kandin due te krus!”

³⁷ Ne migpanguleyi si Hisus te heemeni, ne dutu, nabigtawan e sikandin.

³⁸ Ne nahisi e ka kurtina diye te timplu puun te dibabew peendiye te diralem.

³⁹ Te pegkakita te kepitan te me sundalu ne diye migsasindeg te egkatangkaan ni Hisus ne nabigtawan e sikandin, migkahi e sikandin,

---

‡ **15:33** Te Grigu: meudtu, igkeen-em ne uras; alas tris, igkasiyam ne uras. **15:34** Sal 22:1. **15:36** Sal 69:21. § **15:36** Te Grigu: ispungha. **15:38** Iks 26:31-33.

“Malehet iya ne Anak te Manama ka seini ne etew!”

⁴⁰ Ne due degma me malitan ne namipitew diye te bayew madmariyu. Dutu ensi Mariya Magdalina, si Mariya ne iney ni Santiyagu ne egkaaritari hari wey ni Husi, wey dutu degma si Salumi.

⁴¹ Sikandan seeye se migsinundul wey migtangu ki Hisus te diye pad sikandin te Galiliya. Ne masulug pad man-e ne me malitan ka migduma kandin peendiye te Hirusalim.

Ka pegsabal ki Hisus

(Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Huw. 19:38-42)

⁴² Aldew seeye te Pegpangandam te Aldew te Peggimeley. Te egkasagkup e,

⁴³ miggendiye si Husi ne matig-Arimatiya ki Pilatu te ware pegkaaldeki wey imbuyu din ka lawa ni Hisus. Si Husi sabeka ne talahuren ne sakup te me Talaggukum te me Hudiyu, wey migtetahad degma sikandin te Peghari te Manama.

⁴⁴ Neinu-inu si Pilatu te pegkarinegi din ne migpatey e si Hisus, purisu impeumew rin ka kepitan te me sundalu wey mig-insaan din ke migpatey naan en iya si Hisus.

⁴⁵ Te nanangenan e sikandin te kepitan ne malehet iya seeye, imbehey rin e ka lawa ni Hisus diye te ki Husi.

⁴⁶ Ne migbebeli si Husi te hinabel wey ingkuwa rin ka lawa ni Hisus diye te krus wey imbukusan din e. Ne insabal rin e ka lawa ni Hisus diye te inlungahan ne dalama. Nataman, miglilid e sikandin te dakel ne batu eyew iglekeb te gumawan te insabalan.

⁴⁷ Nakakita si Mariya Magdalina wey si Mariya ne iney ni Husi ke hendei isabal si Hisus.

16

Ka pegkeuyag ni Hisus

(Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Huw. 20:1-10)

¹ Te miglihat e ka Aldew te Peggimeley, migbebeli te peemut ensi Mariya Magdalina, si Mariya ne iney ni Santiyagu, wey si Salumi su eggendiyaan dan ka lawa ni Hisus eyew eg-itisan te peemut.

² Te maselem-selem te aldew te Duminggu, te migsile e ka aldew, nangendiyad e sikandan te insabalan.

³ Ne migmein-inseey e sikandan ke hentew-a ka egpakalilid te batu ne in-elet te gumawan te insabalan.

⁴ Pegginguma ran migtenggak sikandan, wey nakita ran ne nalilid e ka bubuyahen ne batu.

⁵ Te pegseled dan e dutu, due nakita ran ne kanakan ne migkukumbale te maangkag ne diye migpinnuu dapit te igkakawanan dan. Ne dutu, natingkemed sikandan.

⁶ Ne migkahiyen sikandan te kanakan, “Kene kew egkangilam! Nakataha a ne egpammitew kew ki Hisus ne matig-Nasarit ne inlansang te krus. Warad e sikandin kayi su neuyag e. Kema, pitawa niyu ka impaley-asan kandin.

⁷ Na, hendiyei niyu ka me hibateen ni Hisus wey guhuri niyu sikandan дума ki Pidru te miggun-e e sikandin kaniyu diye te Galiliya; ne diye niyu egkakita sikandin sumale te ingkahi rin kaniyu.”

⁸ Sikan naa, nanlihawang e sikandan te insabalan ka namallahuy su amana sikandan neinu-inu wey nangelkel. Ne ware pad sikandan migpangguhud te minsan hentew tenged te pegkaaldekan.

*Ka pegpakita ni Hisus ki Mariya Magdalina
(Mat. 28:9-10; Huw. 20:11-18)*

⁹ [Te pegkeuyag ni Hisus te maselem-selem te Duminggu, diye sikandin an-anayan migpakita ki Mariya Magdalina, ka malitan ne in-alawan din te pitu ne busew.*

¹⁰ Ne miggendiyaan e ni Mariya ka me hibateen ni Hisus ne migmaninehew wey migmanlungku, wey migpangguhuran din e.

¹¹ Piru ware sikandan migpalintutuu te pegkarineg dan ne neuyag e si Hisus wey nakita ni Mariya.

*Ka pegpakita ni Hisus te daruwa ne hibateen din
(Luk. 24:13-35)*

¹² Pegkapenga dutu, migpakite e man-e si Hisus te daruwa ne hibateen din taheed te egpeendiye sikandan te sityu, piru nabalbalawan ka ulaula rin dutu.

¹³ Ne nanlibed e sikandan ka migpangguhud te me duma ran, piru ware ded degma sikandan palintutuuwi.

*Ka pegpakita ni Hisus te me hibateen din
(Mat. 28:16-20; Luk. 24:36-49; Huw. 20:19-23;
Him. 1:6-8)*

---

* **16:9** Ware nakalagkes diye te malehet ne migpuunan ne sinulat ka Markus 16:9-20.

14 Pegkapenga dutu, migpakite e man-e si Hisus te sapulu wey sabeka (11) ne hibateen din te sasangan sikandan ne egmangekeen. Indew-ey sikandan ni Hisus su ware pegpalintutuu ran wey me makehal ka me ulu ran, † su ware sikandan migpalintutuu te seeye se nakakita kandin te neuyag e.

15 Nataman, migkahiyen din e sikandan, “Hendiyei niyu ka langun ne inged kayi te kalibutan wey iwali niyu ka Meupiya ne Panugtulen diye te langun ne etew.

16 Ka egpalintutuu wey egpabewutismu, egkaluwas, piru ka kene egpalintutuu, eglegparan.

17 Seini ka me palinneu te seeye se migmalintutuu keddi: egpakaalew sikandan te me busew pinaahi te ngaran ku, wey egpakalalag sikandan te me linalahan ne ware dan natueni.

18 Ke egpakahen-gen sikandan te me uled wey ke egpekeinum te minsan nekey ne eggilu, kene sikandan egkamenu. Ne emun ke igtel-eb dan ka me belad dan te egmanderalu, egkengeulian sikandan.”

Ka pegbatun ki Hisus

(Luk. 24:50-53; Him. 1:9-11)

19 Pegkapenga te Magbebaye ne si Hisus te miglalag kandan, imbatun e sikandin wey diye migpinnuu te igkakawanan‡ te Manama.

---

† 16:14 Te Grigu: makehal ka me pusung dan. 16:15 Him 1:8.

16:19 Him 1:9-11. ‡ 16:19 Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew.

²⁰ Nataman, nangipanew e ka me hibateen din wey migwali sikandan te minsan hendei. Ne migbulihan sikandan te Magbebaye wey impa-
malehetan din ka lalag dan pinaahi te me kei-
inuwan ne innimu ran.]

**Meupiya ne panugtulen: Bibliya ne
Matigsalug
NT in Manobo, Matigsalug**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Matigsalug

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Manobo, Matigsalug

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
ab5069ba-a7e6-5f52-a27b-d031ad525738